

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΜΑΡΙΝΟΣ ΦΑΛΙΕΡΟΣ*

2. ΛΟΓΟΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ**

Τὸ στιχούργημα «Λόγοι διδακτικοὶ» τοῦ Φαλιέρου, παραδοθέν, ὡς ἤδη ἀνεφέρομεν¹, ἄνευ τίτλου, καὶ ἀποτελούμενον ἐκ τῆς προχείρου συναρμογῆς ἀποσπασμάτων ἐκ τῶν «Λόγων διδακτικῶν τοῦ πατρὸς πρὸς τὸν υἱὸν» τοῦ Δεφάρνα² καὶ τοῦ γνωστοῦ ἠθικοδιδασκτικοῦ ποιήματος «Διδασκαλία παραινετική» τοῦ Σπανέα³, σώζεται εἰς ἓν μόνον χειρόγραφον τῆς Βιβλιοθήκης Vallicelliana τῆς Ῥώμης (χαρτῶς κῶδιξ C 46)⁴. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο γέμει ὀρθογραφικῶν καὶ ἄλλων σφαλμάτων, πιστοποιούντων τὴν ἀμάθειαν καὶ προχειρότητα τοῦ γραφέως, ὅστις ἐκ παραδρομῆς παρέλειψεν εἰς πολλὰ σημεῖα λέξεις ἢ καὶ φράσεις ὀλοκλήρους τοῦ κειμένου.

Τοὺς «Λόγους διδακτικοὺς» ἐξεδώσαμεν τὸ πρῶτον ἐν τῷ περιοδικῷ «Ἐπιθεώρησις»⁵, κατὰ Ἰανουάριον 1940, εἰς πρόχειρον ἐκδόσιν, μὴ δυνηθέντες, ἔνεκα εἰδικῶν τεχνικῶν λόγων, νὰ διορθώσωμεν τὰ δοκίμια, στοιχειοθετηθέντα ὑπὸ τυπογράφων ἀγνοούντων τελείως τὴν ἑλληνικὴν. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον παρεισέφρυσαν τότε σφάλματά τινα⁶, τὰ ὅποια διορθοῦνται ἐν τῇ παρούσῃ ἐκδόσει⁷, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐτηρήσαμεν κατὰ τὸ δυνατόν πιστοτέραν τὴν γραφὴν τοῦ χειρογράφου, ἀποκαταστήσαντες μόνον ὅσα σημεῖα ἀπῆται τὸ νόημα ἢ τὸ μέτρον καὶ ἡ ὁμοιοκαταληξία⁸. Πρὸς τοῦτο εἴχομεν πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ

*) Συνέχεια ἐκ τῆς σ. 46.

**) Λόγω τῆς ἀνάγκης νέας ἀντιπαραβολῆς τῶν στιχουργημάτων «Ἱστορία καὶ ὄνειρον» καὶ «Ῥίμα θρηνητική» πρὸς τὸ ἐν Ἰταλίᾳ χειρόγραφον ἐδέησε νὰ μεταβληθῇ ἡ σειρά δημοσιεύσεως.

¹) Βλ. «Κρητικὰ Χρονικά», Β', σελ. 26-30.

²) Ἐκ τοῦ Δεφάρνα ὁ Φαλιέρος παρέλαβε τοὺς στίχους 1-66 καὶ 160-420 (ἐκδοσις Καραϊσκάκη, στίχοι 1-66, 69-70, 175-180, 205-360, 485-570, 773-780).

³) Ἐκ τοῦ Σπανέα ὁ Φαλιέρος παρέλαβε τοὺς στίχους 67-159 (ἐκδοσις Wagner, στίχοι 410-502).

⁴) Περιγραφὴν τοῦ κώδικος βλ. ἐν «Κρητικοῖς Χρονικοῖς», Β', σελ. 26, σημ. 53.

⁵) Περιοδικὸν «Ἐπιθεώρησις» Ῥώμης, τόμ. Γ' 1940, σελ. 13-30.

⁶) Πβ. καὶ βιβλιοκρισίαν Ἐμμ. Κριαρᾶ ἐν τῇ «Ἐπετηρίδι τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου», τόμ. Α', 1939, περὶ ἧς γενήσεται λόγος κατωτέρω.

⁷) Δὲν ἀναγράφονται τὰ σφάλματα ὀρθογραφίας καὶ στίξεως.

⁸) Δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ἀποκατασταθῇ ἡ ὁμοιοκαταληξία εἰς τοὺς στίχους 51-52 (Νικήτα-ἀποστάτα), 61-62 (ἐρμηνεῖγει-λέγει), 173-174 (φύσιν-καλοῦσιν), 313-314 (τρέφης-προσέχης), 333-334 (ἀπέσω-χώσω), 383-384 (παραπονέσης-ἠλικιώσης).

στιχουργήματα τοῦ Δεφαράνα καὶ τοῦ Σπανέα. Διὰ τὴν εὐχερεστέραν δὲ σύγκρισιν πρὸς τοὺς «Λόγους διδακτικούς τοῦ πατρὸς πρὸς τὸν υἱόν», ἐσημειώσαμεν παραλλήλως μὲν πρὸς τὴν ἀρίθμησιν τῶν στίχων τοῦ Φαλιέρου καὶ τοὺς ἀντιστοίχους στίχους τοῦ Δεφαράνα, ἐν δὲ τῷ κριτικῷ ὑπομνήματι τὰς σχετικὰς παραλλαγὰς, κατὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς Καραϊσκάκη⁹.

Δέον νὰ τονισθῇ ὅτι ἐκ τῆς συγκριτικῆς μελέτης τῶν δύο κειμένων, τοῦ Δεφαράνα δηλονότι καὶ τοῦ Φαλιέρου, δύνανται νὰ ἐπενεχθῶσι διορθώσεις οὐχὶ μόνον εἰς τὸ στιχουργήμα τοῦ δευτέρου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Καραϊσκάκη γενομένην ἔκδοσιν τοῦ πρώτου, δεδομένου ὅτι οἱ «Λόγοι διδακτικοὶ» τοῦ Φαλιέρου δὲν εἶναι εἰμὴ παραλλαγή τοῦ Δεφαράνα, διασώσαντες εἰς πολλὰ μέρη τὴν ὀρθὴν γραφὴν τοῦ κειμένου.

Οὕτως ἐπιβεβαιουῦνται αἱ πλεῖσται τῶν ὑπὸ τοῦ Κριαρᾶ προταθεισῶν διορθώσεων¹⁰ ἐξ ὧν ἀναφέρομεν τὰς σπουδαιότερας· στιχ. 8 νὰ βάλω 'ς στράταν, ἀντὶ νὰ βάλω στράταν (Φαλιέρος, στιχ. 8: νὰ βάλω εἰς στράταν), στιχ. 12: 'ς καιρόν, ἀντὶ εἰς καιρόν (Φαλ., στιχ. 12: 'ς καιρόν), στιχ. 23: ἀρχιῶν ἀντὶ ἀρχαίων (Φαλ., στιχ. 23: ἀρχιῶν), στιχ. 38: νὰ μὴ τὸ πάθου ὡς τὸν Ἀδάμ, ἀντὶ μὴν πάθουν το ὡς τὸν Ἀδάμ (Φαλ., στιχ. 38: μηδὲν τὸ πάθη ὡς τὸν Ἀδάμ), στιχ. 39: ἀμὴ ὁ Χριστὸς σὰν ἔλθη ἀντὶ ἀμὴ ὁ Χριστὸς ἂν ἔλθη (Φαλ., στιχ. 39: ἀμὲ ὁ Χριστὸς σὰν ἔρθῃ), στιχ. 56: τ' ἀγαθὰ πάντα ξεδουλεμένα ἀντὶ τ' ἀγαθὰ πάντα ξεδουλωμένα (Φαλ., στιχ. 56: τ' ἀγαθὰ πάντα ξετελειωμένα), στιχ. 211: καὶ βασιλιά 'φτον κράζουν, ἀντὶ καὶ βασιλὴ αὐτὸν κράζουν (Φαλ., στιχ. 175: καὶ βασιλέα τὸν κράζουν), στιχ. 216: ποῦ εἶναι σιταροκούκκι, ἀντὶ ποῦ εἶναι σιτάρι κούκκι (Φαλ., στιχ. 180: ποῦ ἔναι σιταροκούκκιν), στιχ. 356: χρειάζονται τὴν δουλειά του, ἀντὶ χρειάζονται δουλειά του (Φαλ., στιχ. 320: χρειάζονται τὴν δουλειάν του), στιχ. 486: ἡ γνῶσι σ' ἄς τὴν σάζει, ἀντὶ ἡ γνῶσις ἄς τὴν σάζῃ (Φαλ., στιχ. 326: ἡ γνῶσι του ἄς τὴν σάξῃ), στιχ. 500: ἀπὸ δετέτοιον, ἀντὶ ἀποδετέτοιον (Φαλ., στιχ. 340: οὐδὲ ἀπὸ τέτοιον), στιχ. 506: καλύτερον τὸν κρίνω, ἀντὶ καλύτερον τὸν κρινον (Φαλ., στιχ. 346: καλύτερον τὸ κρίνω), στιχ. 508: θελ' εἶσται ἀτυχία, ἀντὶ θελήστε ἀτυχία, (Φαλ., στιχ. 348: θελ' εἶσται ἀτυχία), στιχ. 511: σὰν σῦκο ἢ πεπόνι, ἀντὶ ὡσὰν σῦκο ἢ πεπόνι (Φαλ., στιχ. 351: σὰν σῦκο ἢ πεπόνι), στιχ. 526: τιμὲς οὐδὲν τοῦ λείπονται, ἀντὶ τιμὲς οὐδὲ τοῦ λείπονται (Φαλ., στιχ. 366: τιμὲς οὐδὲν τοῦ λείπονται).

⁹) Ἐκρίναμεν περιττὸν νὰ σημειώσωμεν καὶ τὰς παραλλαγὰς τοῦ Σπανέα, ἔνεκα τῶν αἰσθητῶν διαφορῶν μεταξὺ τῶν κειμένων τοῦ ποιήματος τούτου.

¹⁰) Μ. Κ ρ ι α ρ ᾶ, Παρατηρήσεις εἰς τοὺς «Διδακτικούς Λόγους» τοῦ Μάρκου Δεφαράνα, ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ ΜΣ' τόμου τῆς «Ἀθηνᾶς», 1935, σελ. 137 ἐπ.

Ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ Κριαρᾶ ὑποδειχθεισῶν διορθώσεων εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς Καραϊσκάκη, καὶ ἄλλαι ἀκόμη δύνανται νὰ ἐπενεχθῶσιν ἐπὶ τῇ βίσει τοῦ στιχουργήματος τοῦ Φαλιέρου. Ἀναβάλλοντες δι' εὐθετώτερον χρόνον τὴν ὄλην ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος, περιοριζόμεθα νὰ ἀναφέρωμεν πρὸς τὸ παρὸν χαρακτηριστικὰ τινα μόνον παραδείγματα. Οὕτως εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς Καραϊσκάκη γραπτέον· στιχ. 17: λοιπὸν ἢ πρώτη δασκαλιὰ ἐν' τὸν Θεὸν τὸν κτίστην, ἀντὶ εἰς τὸν Θεὸν (Φαλ., στιχ. 17: ἔναι Θεὸν τὸν κτίστην), στιχ. 233: βλέπε τῆς γούλας σ' ἢ ὄρεξις, ἀντὶ τῆς γούλας ὄρεξις (Φαλ., στιχ. 197: τῆς γούλας σου ὄρεξι), στιχ. 236: εἰς μὶὸν τοῦ φέρνει ὁ λογισμὸς πολλοὺς διαβόλους τρόπους, ἀντὶ εἰς μὶὸν τὸν φέρνει ὁ λογισμὸς (Φαλ., στιχ. 200: ζιμιὸν τοῦ φέρνει ὁ λογισμὸς), στιχ. 244: εἰμὴ νὰ πέψη ὁ Ὑψιστος χάριν νὰ τοῦ βοηθήσῃ, ἀντὶ εἰμὴ νὰ πέψη ὁ Ὑψιστος, ἢ χάρι τ(ου) νὰ βοηθήσῃ (Φαλ., στιχ. 208: μόνον νὰ πέψη ὁ Ὑψιστος χάριν νὰ τοῦ βοηθήσῃ), στιχ. 247: καπειάνον, ἀντὶ καπειάνιον (διὰ τὴν ὁμοιοκαταληξίαν, ὡς καὶ παρὰ τῷ Φαλιέρῳ, στιχ. 211), στιχ. 248: τὸ πλάνον, ἀντὶ τῶν πλάνων (ὡς καὶ παρὰ Φαλ., στιχ. 212), στιχ. 333: τὰ ζὰ τὸ χρειάζονται, ἀντὶ τὰ ζὰ χρειάζονται (ὡς καὶ παρὰ τῷ Φαλ., στιχ. 297), στιχ. 345: τὴν κοντειζιό σου, ἀντὶ κοντειζιού σου (διὰ τὴν ὁμοιοκαταληξίαν, ὡς καὶ παρὰ τῷ Φαλ., στιχ. 309), στιχ. 494: χώσω ἀντὶ χύσω (ὡς καὶ παρὰ τῷ Φαλ., στιχ. 334) κ.ο.κ.

Ὡς καταφαίνεται, ἐκ τῆς ἀντιπαραβολῆς πρὸς τὸν Φαλιέρον, πλεῖστα ὅσα σφάλματα καὶ ἀνακρίβειαι εἶναι δυνατὸν νὰ διορθωθῶσιν ἐπιτυχῶς εἰς τὸ κείμενον τοῦ Δεφαράνα. Ἀπὸ τῆς ἐπόψεως δὲ ταύτης ἡ μελέτη τοῦ ἀνὰ χειρὸς στιχουργήματος εἶναι ἀξία ἰδιαίτερης προσοχῆς καὶ θέλει προσφέρει σημαντικὴν συμβολὴν εἰς μίαν νεωτέραν ἔκδοσιν τοῦ ποιητοῦ τούτου. Τοιαύτη ἔκδοσις εἶναι σήμερον ἐπιβεβλημένη, ὡς παρατηρεῖ καὶ ὁ Κριαρᾶς ἐν τῇ ἀνωτέρῳ μνημονευθείσῃ βιβλιοκρισίᾳ αὐτοῦ λέγων: «Λεδομένου ὅτι οὔτε τοῦ *Legrand* ἢ παλαιὰ ἔκδοσις τῆς «Ἱστορίας τῆς Σωσάννης», οὔτε καὶ ἡ τῶν «Διδακτικῶν λόγων» τῆς κ. Σ. Καραϊσκάκη, περὶ ἧς ἀνωτέρῳ ὁ προσήκων ἔγινε λόγος, πληροῦσι τὰς ἀνάγκας τῆς ἐπιστήμης, εὐχομαι περαιτῶν τὴν μικρὰν μου ταύτην μελέτην, ἐν λίαν προσεχεῖ μέλλοντι νὰ εὐρεθῇ ἀρμόδιος ἐρευνητής, ὅστις κριτικῶς θὰ ἐκδώσῃ ὁμοῦ ἀμφοτέρω τὰ ποιήματα τοῦ Δεφαράνα, ὁπότε καὶ μόνον θὰ ἠδύναντο ταῦτα μετ' ἀσφαλείας νὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ γλωσσικὴν περαιτέρω ἐρευναν»¹¹.

¹¹) Μ. Κριαρᾶ, ἐνθ. ἀν., σελ. 153.

ΠΟΙΗΜΑ ΤΟΥ ΕΥΓΕΝΕΣΤΑΤΟΥ ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΜΙΣΕΡ ΜΑΡΗ ΦΑΛΙΕΡΟΥ

- Πᾶσα ἀγαθὴ διδασκαλιὰ καὶ ἀρχὴ καλοῦ πραγμάτων F 411
 δίδεται ὑπὸ Πατρὸς, Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγιοῦ Πνευμάτου.
 Δὲν ἀναφέρων τὸ λοιπὸν τὲς Μοῦσες τῶν Ἑλλήνων,
 ἕως αὐτὴν τὴν Τριάδα τὴν Ἁγίαν τὴν προσευχὴ μου κλίνω,
 5 διὰ τὰ μου δώση χάριτα ἕως τὸ νοῦν καὶ εἰς τὸ κοντύλι, 5
 τὰ γράψω καὶ τὰ διηγηθῶ μὲ τὰ ἴδια μου τὰ χεῖλη,
 ὅτι τὸν μοναχὸν υἱὸν καὶ ἀκριβόν, τὸν ἔχω,
 τὰ βάλω εἰς στράταν ἀρετῆς βούλομαι καὶ ξετροέχω.
 Διότι ὁ νέος τὰ μέλλοντα κ' ἐκεῖνα τὰ οὐδὲν πράσσει,
 10 σὰν ὄνειρον τοῦ φαίνονται ἄλλος τὰ τὰ διατάσσει. 10
 Διὰ ταῦτα ἐγὼ ὁ πολυπαθῆς, τέκνον μου ἠγαπημένον,
 τὰ ἴμαθα μὲ πολλὴν πικριὰν ἕως καιρὸν τὸν περασμένον,
 τὰ σὲ διδάξω βούλομαι καὶ ὀλπίζω τὰ πιστεύσης F 411 b
 τοὺς λόγους τοὺς <σοῦ> θέλω πεῖ, καὶ τὰ μηδὲν ὀκνεύσης.
 15 Καθημερονὸν τὰ μελετῆς καὶ τὰ κρατῆς ἀλήθεια, 15
 κ' ἐτοῦτες οἱ διδασκαλιῆς δὲν εἶναι παραμύθια.
 Δοιπὸν πρώτη διδασκαλιὰ εἶναι Θεὸν τὸν κτίστην
 καὶ τῶν παντῶν τὸν ποιητὴν τὰ σέβουσαι μὲ πίστιν.
 Καὶ αὐτὰ τὰ ὀρίζει ἡ ἐκκλησιὰ ὅλα τὰ τὰ προσέχης,
 20 ἐκ τὴν ὀρθόδοξον βουλήν καὶ νόμον μὴν ἀπέχης. 20
 Διότι εἰς αὐτὴν ὑποτάσσονται οἱ νόμοι καὶ οἱ προφῆτες,
 καὶ ὅσοι δὲν τὴν προσέχουσιν κράξουσι τοὺς δι' Ἀραβῆτες.
 Ἁλήθεια ὁ νόμος τῶν ἀρχιῶν ἦτον αὐτὸς τῆς φύσης,
 κ' ἔλεγαν: «Τὸ δὲ θεὸς ἐσύ, τὰ μηδὲ ἀλλοῦ τὸ ποίσης».
 25 Καὶ μέτ' αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι χρόνους πολλοὺς ἐξοῦσαν, 25
 ὡς τὸν καιρὸν τοῦ Μωϋσῆ τὴν τάξιν ἐκλουθοῦσαν
 τὸ πόπολον τοῦ Ἰσραήλ, δώδεκα σκῆπτρα ὀμάδι F 412
 ἐδιάρθσαν τὴν θάλασσαν, καὶ ὁ Θεὸς διὰ σημάδι

X γ ρ.—2. τοῦ πατρὸς 17. ἡ πρώτη-τὸν Θεὸν 25. ἐξῆσαν 26. ἐκλουθοῦσαν
 Δεφάρνας: 1. κί 2. πορεύεται ἀπὸ-κί ἁγιοῦ 3. δὲν ἐν' τὰ κράξω-Μοῦζες
 τῶν Ἑλλήνων(ν) 4. μὰ ἕως τὴν-τὴν κεφαλὴν μου 5. δώκη χάριταν εἰς νοῦν καὶ
 εἰς κοντύλι 6. διηγηθῶ μὲ τὰ δικά μου χεῖλη 8. βάλω στράταν κί ἀρετὴν
 9. διατί-τὰ δὲν πράξι 10. ὄνειρο-φαίνονται-διατάξι 11. δι' αὐτὸ 12. τὰ ἔμα-
 θα μὲ πολλὴ πικριὰ εἰς καιρὸν ἀπερασμένον 13. κί ὀλπίζω τὰ πιστέψης 14.
 ποῦ σοῦ θέλω εἰπεῖ-ὀκνέψης 15. καθημερνὰ 17. ἡ πρώτη δασκαλιὰ εἰς τὸν
 Θεὸν τὸν κτίστη 18. καὶ τοῦ παντὸς δημιουργὸ-πίστι 19. κί αὐτὰ 20. καὶ
 <ἀπὸ> τὴν καλὴν βουλήν καὶ λόγον 21. διατί εἰς αὐτὰ ὑποτάσσονται 22.
 κί ὅσοι δὲν τὰ προσέχονται κράζονται Ἀραβῆτες 23. μ' ἀλήθεια - ἀρχαιῶν
 24. καὶ λέγει-δὲν-μηδ' ἀλλουνοῦ 25. αὐτὰ-<χρόνια> πολλὰ 26. εἰς τὸν-ὅπου
 τοῦ ἀκλουθοῦσαν 27. μὲ τὸν λαὸν 28. ἐπέρασσαν τὴν ἔρημον κί ὁ

- τῶν ἔδωκε δέκα πλακιά διὰ τὰ τοῦ ἵποταγοῦσιν,
 30 ὡς λυτρωτὴν καὶ πλάστην τῶς τὰ τὸν δοξολογοῦσιν. 30
 Καὶ ἦτον λαὸς ἀδιάτακτος, καθόλου χωρὶς γνῶσι,
 διὰ ταῦτο ἠθέλησε ὁ Θεὸς τὸν νόμον τὰ ξαπλώσῃ.
 Ἄμὲ ἀπῆτι ἦλθεν ὁ Χριστὸς, ἐφώτισεν καὶ ἵγιάσε,
 τ' ἄνεργον ἐκαθάρισε καὶ τὴν γραφὴν ἐφτειάσε.
 35 Καὶ ὅποιος τὴν σιράταν τοῦ Χριστοῦ ὀρέγεται τὰ δεύγῃ, 35
 ἀπότου ὀρίζει ἡ ἐκκλησιὰ ἅς πάσκη τὰ μὴν ἔβγῃ
 Καὶ ἅς ἔναι ἵς τὴν ὑπακοή, ἵς τῆς ἐκκλησιᾶς τὴν ζέσι,
 μηδὲν τὸ πάθη ὡς τὸν Ἀδάμ καὶ εἰς Ἄδην ἐξεπέσῃ.
 Ὅτι δὲν ἔν' πλέον λύτρωσις, ἀμὲ ὁ Χριστὸς σὰν ἔρῃη,
 40 τοὺς δίκαιους κρίνει εἰς σωτηριάν, καὶ ὀποὺ πέσῃ μὴ γέρῃη. 40
 Τούτ' ἔναι ἡ διδασκαλία, νιέ, τὴν σὲ διδάσκω, F 412 b
 τὰ ἵχης τὸν φόβον τοῦ Χριστοῦ περὶ τὰ πάντα πάσκω
 καθὼς τὸ λέγει ὁ Σολομὼν εἰς τὰς παραβολὰς του:
 « Ἀρχὴ σοφίας φόβος Θεοῦ » καὶ οἱ ἀπακοές του.
 45 Ταῦτα κατὰ τῆς σωτηριᾶς καὶ μὴν γυρεύσῃς ἄλλο 45
 ἀμὲ εἰς τὰ πάθη τῆς σαρκὸς θέλω τὰ σ' ἀθιβάλω,
 μήπως καὶ δράμῃ ὁ λογισμὸς τῆς νεότης σου καὶ σφάλῃς
 ἅς εἶσαι πάντα ταπεινὸς καὶ ὑπομονῆς μεγάλης.
 Διότι αὐτὴ ἡ ταπείνωσις καὶ ἡ ἵπομονὴ ἔναι ἐκείνη,
 50 λέγω σου ὀποὺ ἔστεφάνωσεν τὴν ἅγια Αἰκατερίνη, 50
 τὸν ἅγιον τὸν θαυμασιὸν μάρτυραν τὸν Νικήτα,
 νιδὸν τοῦ Μαξιμιανοῦ, παράνομου ἀποστάτα.
 Καὶ ἔναι εἰς τὴν παράδεισον, λαμπάδα ὀμπρός του ἅφτει
 μόνον διὰ τὴν ταπείνωσιν καὶ ὑπομονὴν του ταύτη¹.

¹) Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον παρελείψαμεν τὸν ἐν τῷ χγρ. προδήλως ἐμβόλι-
 μον στίχον: διότι ἡ ἀγάπη τὴν καρδιάν εἰς πᾶσαν καλὸν τὴν ἅπειν.

Χ γ ρ. — 29. δεκαπλασια 32. ἠθέλησεν 37. ζέσιν 38. ἐξεπέσῃν 39. ἔναι 41.
 ἡ πρώτη διδασκαλία 45. ἄλλον 50. ἅγιαν 53. ἅπειν 54. τὴν ταύτην

Δ ε φ α ρ ἄ ν υ ς : 29. τοὺς - πλακιά-τὰ τὸν ἵμνολογοῦσι 30. ὡς ποιητὴν-τους-δο-
 ξολογοῦσι 31. κ' ἦτον-ἀδίδακτος-δίχως 32. δι' αὐτο ἦρθε 33. κὶ ἀφήτις ἦλθε
 - ἐφώτισε κ' ἐσιάσε 34. τὴν σιράταν ἐκαθάρισε 35 ὅσοι - ὀρέγονται τὰ ὀδεύ-
 γουν 36. ἀπ' ὅ,τι-ἅς βλέπουν τὰ μὴν ἔβγουν 37. εἶναι τῆς ὑπακοῆς 38. μὴν
 πάθουν το-κ' εἰς-τὰ ξεπέσιν 39. ἀμὴ-ἂν ἔλθῃ 40. βάνει εἰς καλόν, τοὺς δὲ κα-
 κοὺς εἰς πάθη 41. τούτη-ποῦ σὲ 42. τὰ ἔχῃς - παρὰ τὰ-πάσχω 43. τὰς παρα-
 βολὰς 44. Κυρίου εἰς τὰς ἀπακοάς του 45. κατασωτήρια καὶ μὴ γυρέψῃς 46.
 ἀμ' εἰς 47. κὶ ἀλλάξῃ 48. κ' 49. διατ' <εἶν> - κ' ἡ ἵπομονὴ ἐκείνη 50.
 ὀποῦ ἔστεφανοφόρεσε-τὴν ἅγιαν τὴν Μαρίνη 51. φοβερόν μάρτυρα 52. Ἰου-
 λιανοῦ [τοῦ] 53. κὶ ἄλλοι πολλοὶ <ἵς> τοὺς οὐρανοὺς, λαμπάδ' ὀμπρός τους
 ἅφτει 54. κὶ-τοσαύτη(ν).

- 55 Ἄγάπα πᾶσαν ἄνθρωπον νὰ σ' ἀγαποῦ κ' ἐσένα 55 F 413
καὶ νὰ ἴχης ὅλα τ' ἀγαθὰ πάντα ξετελειωμένα.
Ἡ ἀγάπη ἔναι παραγγελιὰ ἐκ τῆς Ἁγίας Τριάδος,
Πατρός, Υἱοῦ καὶ Πνεύματος, ὁμοουσίου μονάδος·
διὰ ἀγαπῶνται ὁ Πατήρ μετὸν Υἱὸν ἀλλήλως,
60 πορεύεται ἐκ τοῦ Πατρὸς τοῦ Ἁγίου Πνευμάτου ὁ στυλός. 60
Διὰ ταῦτο ὁ Κύριος ἡμῶν αὐτὴν <τὴν> ἐρμηνεύγει
τῶν Ἀποστόλων καὶ λαοῦ «Εἰρήνη πάντα», λέγει.
Ὅπου ἔναι ἀγάπη δὲν μπορεῖ σκαντάλισι νὰ πέσῃ,
διατὶ δὲν ὑποπλέκονται σὰν τῆς Τριάδος δέσι.
65 Ὅπου διαβῆς, μ' ὅλους προῆς καὶ προακτικὸς ἄς εἶσαι 65
καὶ μὴν ὀχλίζεσαι ποτὲ καὶ μὴν χολομανῆσαι. 66
Ἄ θέλῃς νὰ ἴσαι ἀγαπητός, ἀπόθυμος μὴν εἶσαι
λέγει το καὶ ἡ παραβολή, <ἄκουσον> τί <σὲ> λέγει: F 413 b
«Θυμώδης δὲ καὶ μανιακὸς ψέγεται παρὰ πάντα,
70 ὡς πάλε τὸν μακρόθυμον ὅλοι τὸν ἐπαινοῦσιν».
Ἄκουσον καὶ παράδειγμα <ἐκ τῆς> παλαιᾶς στραίας:
Τοῦ Σολομῶντος ὁ υἱὸς ὁ Ροβοὰμ ἐκεῖνος
δώδεκα σκῆπτρα ἐκράτησεν, τὰ ἴκράτειν ὁ πατήρ του
καὶ πάντες ἐσυνάχθησαν, λέγουσι πρὸς ἐκεῖνον·
75 «Ἀφέντη, μέγα Ροβοὰμ, μέγιστε τῶν ρηγάδων,
ἐλάφρυνε τὰ βάρη μας, τὰ πολλὰ καὶ βαρέα,
ἃ ὁ πατήρ σου ἔρριπεν ὡς πρὸς ἡμᾶς τοὺς πάντας.
Καὶ ἂν μᾶς ποιήσης τίποτες καὶ ἂν μᾶς παρηγορήσης,
δοῦλοί σου γὰρ νὰ εἴμεθεν καὶ νὰ σὲ εὐχαριστοῦμεν».
80 Ὁ βασιλεὺς ὡς τὸ ἴκουσεν, οὕτως τοὺς ἀπεκρίθη·
«Ἵπάγετε, ἀναμείνατε μόνον καὶ τρεῖς ἡμέρας,
νὰ βουλευτῶ μετὰ τῶν ἐμῶν καὶ τότε δεῦτε πρὸς με».
Ἐπῆγαν καὶ ἐκαρτέρησαν οἱ πάντες ὡς τὸ εἶπεν, F 414
ὁ βασιλεὺς δὲ ἔκραξεν ὅλους τοὺς ἐδικούς του·
85 ἐκάθισεν, ἐρώτησεν τοὺς ὅλους περὶ τούτου.
Οἱ γέροντες, οἱ φρόνιμοι εὐθύς τοῦτο τὸν εἶπαν·

Χ γ ρ.—57. διότι ἡ ἀγάπη 60. πατὴρ διὰ υἱοῦ τοῦ 61. ταῦτος 67. διατὶ ἄ-ποτὲ ἀπόθυμος 68. διατὶ λέγει 70. μικρόθυμον καὶ ταπεινὸν 71. καὶ ἄλλον 75. μέγιστε ρῆγα 85. ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς ὁ Ῥοβοὰμ 86. τοῦτον

Δ ε φ σ ρ ἄ ν α ς: 55. πᾶσα - ἀγαποῦν 56. ξεδουλωμένα 57. διατὶ ἡ ἀγάπη ἔν' μερικὸν τῆς ἁγίας 58. υἱοῦ <καὶ> πνεύματος καὶ τῶν ἁγίων μυριάδος 60. τὸ ἅγιον πνεῦμα στυλός 61. ταῦτα-πάντων τὰ ἐρμηνεύγει 62. ἴς τοὺς ἀποστόλους καὶ λαὸν-πᾶσιν 63. σκαντάλισι 64. ἀποπλέκεται-δέσι[ν] 65. καὶ μ' ὅσους καὶ ἂν πορευθῆς <εὐ>σπλαχνικὸς 66. ὀχλιάζεσαι-μὴ χολομανῆσαι.

- «Εὐλογον εἶναι τὸ ζητοῦν, μηδὲν τοὺς παρακούσης,
ἀνάπαυσέ τους ὀλίγον, καὶ πάντα νὰ τοὺς ἔχης».
Πλὴν οὐκ ἠρκέσθη ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν βουλήν ἐκείνην,
90 [ἀ]λλὰ τοὺς νέους ἔκραξεν, μᾶλλον τοὺς θρασυτέρους,
ὅπου ἦσαν συνανάθροφοι τάχατε μετὰ κεῖνον.
Ἐρώτησεν καὶ ἠρεύνησεν ἐκείνους περὶ τούτου·
«Εἰπέτε τί μὲ λέγετε· βουλήν με δότε εἰς τοῦτο».
Ἐκεῖνοι δὲ ὡς νεώτεροι, θρασύτεροι καὶ αὐθάδεις,
95 κακὴν βουλήν τὸν ἔδωκαν ὡς ἔδειξε ὡς τὸ τέλος. F 414 b
Ὅμως δὲ ἐπροτίμησεν τὴν συμβουλήν τῶν νέων,
καὶ τῶν γερόντων τὴν βουλήν <ἐκείνων> τῶν φρονίμων
<ἀφῆκέν την ὡς> ἄχρηστον, οὐδὲν τὴν ἐσχολήθη.
Μετὰ δὲ τὴν παραδρομὴν τῶν ἡμερῶν τῶν τριῶν
100 ἦλθεν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ πάλιν καὶ παρεκάλει·
«Ἐλέησόν μας, βασιλεῦ, τὴν ἀγανάκτησίν μας».
Ὁ βασιλεὺς μετὰ θυμοῦ οὕτως τοὺς ἀπεκρίθη·
«[Ο]ὐκ ἔλαφρύνω τίποτε, μὴ μὲ παρηγορεῖτε·
ἐβάρυνέν σας, λέγετε, κ' ἔθλιψεν ὁ πατήρ μου,
105 κ' ἐγὼ τὸ σᾶς ἐβάρυνε νὰ τὸ διπλοτριπλώσω.
Ἐπαίδευσέ σας <διὰ δαρμοῦ, κ' ἐγὼ νὰ σᾶς παιδεύσω>
δι' ὄψεων καὶ σκορπιῶν καὶ νὰ σᾶς ἀφανίσω».
Τότε τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ εἰς ταραχὴν ἐσέβην,
καὶ μετὰ θράσους καὶ θυμοῦ λέγουν ἀπερισκέπτως·
110 «Ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου, ποίμαινε τὸν λαόν σου,
οὐκ ἔχεις μέρος μεθ' ἡμᾶς, οὐδὲ κληρονομίαν». F 415
Καὶ παρευθὺς ἐγένοντο τὰ δέκα σκῆπτρα ἕνα,
καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπόμεινε εἰς δυὸ καὶ μόνα σκῆπτρα.
Βλέπεις, παιδί μου, τί ἔβλαψεν ἡ συμβουλή τῶν νέων.
115 Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ γύρευε πρῶτον καλὰ καὶ σκόπει,
καὶ ὅποταν ἴδῃς γέροντας λαλοῦντας ὑποθέσεις
ἐκείνους μὴ περίκοπτε, ἀλλ' ἄκουε νὰ μάθῃς.
Ἐχε εἰς τὸν νοῦν σου πάντοτε μελέτην τοῦ θανάτου,
καὶ ὁ φόβος νὰ σὲ πολεμῇ, τὰ φεύγη<ς> τὰ ἐναντία.
120 Ἄν γένης ὑπὸ κεφαλῆς καὶ πέσης εἰς ἀλλάγιν,
τὴν κεφαλὴν σου σπούδαζε πάντα νὰ θεραπεύῃς,
τοὺς δὲ συστρατιώτας σου τίμα καὶ ἀσχολοῦ τους.

X γ ρ.—87. εἶναι, ἀφέντη μέγα ρήγα Ροβαάμ, εἶναι τὸ 89. ἠρκέσθη 90. θρασυνο-
τέρους 93. τοῦτον 95. ἔδωκαν οἱ νέοι τὸν βασιλέαν Ροβοάμ τὸν μέγαν τὸν ἀφέν-
την... λην δὲ ὡς ἔδειξε ὡς τὸ 97. καὶ τῶν γερόντων τῶν φρονίμων τὴν βουλήν
ἄχρηστον 101. μας, μέγα βασιλεῦ καὶ παρηγόρησον τὴν. 104. σου

- "Όταν δὲ λείπῃς ἀπ' αὐτοὺς, μᾶλλον ἂν σὲ διώκουν,
 ἔχε τὸν νοῦν σου <πάντοτε> εἰς λόγους τῶν γερόντων,
 125 εἰς λόγους ὅπου λέγουσι ἀνθρώποι περασμένοι, F 415 b
 ὅπου ἠνδραγάθησαν πολλὰ καὶ εἶδασιν πολέμους,
 καὶ ἐποίησαν μὲ χέρια τῶς πράγματα εἰς τιμὴν τους.
 [Μ]έριζε πάντα ὡς αὐτοὺς καὶ θέλε καὶ μιμήσου,
 τούτους πληροφορήθητι, βάλε το εἰς τὸν νοῦν σου·
 130 πᾶν προᾶγμα ἀποβλεπτικὸν ἔχει καὶ χορτασίαν,
 τὸ γὰρ νικᾶν καὶ ἀνδραγαθεῖν καὶ τοὺς ἐχθροὺς του τρέπειν
 διότι χαροπώτερον καὶ πρόθυμον εἰς τοῦτο
 γίνεται δὲ <καὶ> εὐφημος, ἔχει τὴν φήμην ταύτην.
 Τοῦτο καὶ πρέπει τοῦτον, τὸν κατ' ἀλήθειαν ἄνδρα
 135 καὶ ὅταν νὰ τύχῃ εἰς πόλεμον, νὰ πολεμήσῃ ὡς ἄνδρας·
 εἶπερ δὲ ζήσῃ, ἤζησε, ἄδεται τὸ ὄνομάν του,
 εἰ δὲ ἀποθάνῃ ἀπέθανεν, πάλιν μὲ τὴν τιμὴν του.
 Κάλλιον ἔναι ὁ θάνατος μετὰ τιμῆς, παιδίον μου,
 παρὰ τὴν ἄχρηστον ζωὴν καὶ τὴν ἀτιμωμένην.
 140 Σὺ δὲ ἂν ποιήσῃς τίποτε προτέρημαν ὀλίγον,
 μὲ τὴν καλογνωμία σου πολέμα νὰ τὸ αὐξάνῃς. F 416
 Μηδὲν καυχᾶσαι, πρόσεχε μηδὲν ἴπαρθῆς εἰς τοῦτο·
 ἄφες τὸ λέγειν, ἄφες το, καὶ ἄς τὸ λαλοῦσιν ἄλλοι,
 ἀλλ' ὑποκλίνου πάντοτε καὶ ταπεινοῦ πρὸς πάντας.
 145 Καὶ εἰς τὸ ἓνα σου προτέρημαν πρόσθες καὶ ἄλλον ἓνα,
 καὶ εἰς ἀνδρείαν σου ταπεινοῦ, πὺ κάλλιον ἢ εἰς τὸν κόσμον.
 Ἐνδυσσε πένητα πτωχόν, χόρτασε πεινασμένον,
 θλιμμένον παραμύθησον, ἄρρωστον ἐπισκέψου.
 Εἴ τι γὰρ δώσης τῶν πτωχῶν, Θεὸν αὐτὸ δανείζεις,
 150 αὐτὸν γὰρ ἔχεις χρεωστὴν νὰ σὲ τὸ ἀντιμείψῃ.
 Καὶ μὴ προβάλλεσαι ἀφορμὴν «οὐκ ἔχω τί νὰ δώσω»·
 ὁ Θεὸς τὸ κατὰ δύναμιν θέλει καὶ ἀπαιτήσῃ.
 Κάλλιον ἔναι ὀλίγον μετὰ τῆς προθυμίας,
 παρὰ χιλιάδες πράγματα μετὰ δεινοπαθείας.
 155 Ἦκουσα γὰρ ἐν τῇ Γραφῇ ὅτι πολλοὶ πολλάκις F 416 b
 ἀντὶ πτωχῶν πενήτων τε, ἐξένισαν ἀγγέλους.
 Κατορθωμάτων πάντοτε κρείττων ἔν' ἡ ἀγάπη
 καὶ ἂν ἔχῃς ὅλα τὰ καλὰ καὶ λείπη σε ἡ ἀγάπη,
 τίποτε οὐκ <ἐκ>έρδισες εἰς τὸν παρόντα κόσμον.

X γ ρ.—129. πάντα εἰς 131. πρέπειν 136. ἤζησε μετὰ τιμῆς 141. πολέμα το νὰ
 τὸ 157. τῶν γὰρ κατορθωμάτων.

- 160 Λοιπόν, μηδὲν ὀχλίζεσαι, μηδὲν χολομανῆσαι, 66
 διότι τὸ στόμαν τοῦ Χριστοῦ εἶπεν νὰ βασιλεύουν 69
 οἱ ἀγαθοὶ ὅλη τὴν γῆν καὶ νὰ τὴν διαφεντεύουν. 70
 Ἄν ἔχῃς ἐσοδήματα τόσα διὰ νὰ σὲ σώνου, 175
 δίδε καὶ ἄλλου νὰ ζῆ ἀπὸ σέν, καὶ σόδιαζε σωφρόνου.
- 165 Μὴ κάμνης σὰν τὸ σκούληκαν, ὅπου τὴν γῆν λυπᾶται,
 νὰ μὴ χορταίνῃ προτιμᾶ, μάλλον παρατηροῦται
 νὰ μένη πάντα πειναστὸς καὶ νὰ παθῆ τὸ σῶμα,
 παρὰ νὰ τρώγῃ ἀπὸ τὴν γῆν, νὰ μὴ φυρᾶ τὸ χῶμα. 180
 Μὴ κάθεσαι ἄνεργος ποτὲ κατὰ τὴν πολιτείάν σου, 205
- 170 ἐνέργα ἢ μὲ τὸ κόρμι ἢ μὲ τὴν ὀρδινιά σου. F 416 b
 Εἰς τὴν ὀκνιάν καὶ ἀνάπαυσιν πολλὰ κακὰ ἀκολουθοῦσι
 ἄλλως κλεψιάν, ἄλλως πορνειάν καὶ πανουργιὰς γεννοῦσι.
 Ἄε τὰ μελίτσια τ' ἄγνωστα πῶς ἔχουσιν τὴν φύσιν
 νὰ ῥογάζονται καὶ τοὺς ἀργοὺς ὄλους τοὺς καταλοῦσιν. 210
- 175 Μόνον ἕναν κρατίζουσιν καὶ βασιλέα τὸν κράζουν,
 διὰ ν' ἀποδέχεται νὰ μποῦν αὐτὲς ὅπου βαστάζουν
 κ' ἐκεῖνες πὸν ὀλόφυρες ἔρχονται ἔς τὸ γουψέλιν,
 κλωτσοκοπιᾶ καὶ διώχνει τες νὰ πᾶν νὰ φέρου μέλιν.
 Καὶ ἄφες αὐτὲς καὶ σκόπησε πῶς κάμνει τὸ μερμούκιν, 215
- 180 ὅπου [ξε]τρέχει πόθεν ποῦ ἔναι σιταροκούκιν,
 νὰ τὸ μαζώνῃ πρόθυμα μὲ τὴν πολυμερίαν,
 καὶ τὸ σωρέψῃ γνῶριζε τῆς φύσης πονηρίαν.
 Ὄντα βραχῆ ἀγωνίζεται σκουλήκια μὴν τὸ φάσι,
 στεγνώνει καὶ φυλάσσει το πάλιν <νὰ> μὴν τὸ χάσῃ. 220
- 185 Λοιπὸν αὐτὸ τὸ κάμνουσιν τάσσω κατὰ τὴν φύσιν, F 416 b
 δεκαπλασίως ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ τὸ ποίση.

Χ γ ρ.— 160. τὸ λοιπόν, νιέ, μηδὲν ὀχλίζεσαι ποτὲ καὶ μηδὲν 163. ἐσοδήματα νὰ ζῆς - σώνου 166. καὶ νὰ χορταίνῃ 171. ἀκολουθοῦσι 173. ἰδὲ 177. ὅπου ἔνι 179. μερμήκιν 182. πονηρία 183. νὰ μὴν τὸ φάσιν 184. χάσῃν 185. φύσιν

Δ ε φ α ρ ἄ ν α ς: 160. καὶ μὴν ὀχλιάζεσαι ποτὲ καὶ μὴ 160. διατὶ τὸ στόμα-βασιλεύουν 162. ὅλην τὴν γῆν οἱ ἀγαθοὶ - ἀφεντεύουν 163. καὶ ἂν ἔχῃς ἐσοδεῖα νὰ ζῆς, γροικᾶς καὶ - σώνου(ν) 164. ἄλλονου νὰ ζῆ - καὶ ἐξόδιαζε 165. μὴν κάμνης (ὦ)σὰν τὸν σκώληκα 166. μάλλιο 167. νὰ μείνῃ κάλλιο-νὰ τιμωρᾶ 168. νὰ φάγ' 169. μὴν-ἀργὸς 171. ἀκ(ο)λουθοῦσι 172. ἄλλους πορνειὰ καὶ ἄλλους κλεψιά καὶ πονηριά 173. καὶ τὰ-τᾶδωκεν ἢ φύσι 174. νὰ ἐργάζονται-καταλύσι 175. κρατίζουσι - βασιλὴ αὐτὸν κράζουν 176. διατὶ 177. πῶρχονται εὐκαιρες, ἔρχονται στὸ γουψέλι 178. κλωτσοκολοῦν καὶ διώχνουν τες νὰ πᾶ-μέλι 179. καὶ ἄφῃσ' αὐτὰ - μερμούγκι 180. ξετρέχει - ποῦθεν - σιτᾶρι κοῦκκι 182 γνῶρισε 183. ὅταν-μὴν 184. νὰ μὴν 185. αὐτὰ τὰ κάμνουσι τὰ ζᾶ-φύσι(ν) 186. δεκαπλασίως ἄνθρωπος δύναται νὰ τὰ

- Διότι τοῦ φέγγει ἢ διάκρισις καὶ γνώθει αὐτὸ τὸ πρόπει
καὶ οὐ τὰ ἢ φύσις ἔδωκεν, ἀμὴ παρὰνω βλέπει.
- 190 Δι' αὐτὸ τοὺς λέσιν ἄνθρωπους, διατὶ ἄνω τροπίζουν, 225
καὶ τὰ ζῶα τὴν γῆν θεωροῦν, διότι σ' αὐτὴν ὀρπίζουν.
Τὸ φά σου ἄς ἔναι ὅταν πεινᾶς, διὰ νὰ σοῦ νοστιμᾶται,
διότι, ὅ,τι μίσσος καὶ ἄνε φᾶς ὅλη κοπρὰ γεννᾶται.
Τρωῶγε νὰ ζῆς καὶ μηδὲν τρῶς ὡσάν τὸ κάμνει ὁ χοῖρος,
πίνε κρασὶν συγκεραστὸν ἀπὸ λιγοῦ σὰ μύρος. 230
- 195 Ἡ γούλα κάστρη καταλεῖ καὶ μετὰ δὲ διαβαίνει
καὶ ψήφα τὸ δηνέρι σου 'ς τὰ κόπρα νὰ μὴ πηαίνη.
Βλέπε τῆς γούλας σου ἢ ὄρεξι νὰ μὴ σ' ἀζιγανεύση,
διατὶ τὸν ἄνθρωπον πλανᾷ τοῦ στόματος ἢ γεῦσι.
Σὰ φὰ καὶ πιῆ καὶ κοιμηθῆ τινὰς μὲ δίχως κόπους, 235 F 417
200 ζιμιὸν τοῦ φέρνει ὁ λογισμὸς πολλοὺς διαβόλου τρόπους.
Ἡ γούλα δὲ καὶ ἢ πορνειὰ τὸ ἔνα σύρνει τὸ ἄλλο,
καὶ ποιὸν νὰ ἔναι γλυκώτερον δὲν ξεύρω ν' ἀθιβάλω.
Ὅποιος αὐτὰ ὀρέγεται, δουλῶνεται καθόλου,
διότι ἔν' καὶ τό 'να συνεργιὰ καὶ τ' ἄλλο τοῦ διαβόλου. 240
- 205 Καὶ αὐτὰ τὰ ἀρχίζει ὁ δαίμονας καὶ γίνεται δικός του
καὶ ἄ θέλη νὰ μεταστραφῆ, δὲν ἠμπορεῖ ἀτός του
ἀπὸ δικῆς του δύναμης δὲν ἠμπορεῖ νὰ γλύση,
μόνον νὰ πέψη ὁ Ὑψιστος χάριν νὰ τοῦ βοηθήση.
Πόσοι δι' αὐτὲς τὲς δυὸ ἁμαρτιὲς μεγάλοι ἔκομπωθῆκαν, 245
210 τὰ πλούτη καὶ τὴν ἀφεντιὰ καὶ τὴν ζωὴν ἐφῆκαν.
Τὸν Ὀλοφέρνη σκόπησεν τὸν μέγαν καπετάνιον,
πῶς τὸ χηράδιν μὲ κρασὶν καὶ τῆς πορνειᾶς τὸ πλάνον,
ἔκοψεν τὸ κεφάλιν του κ' ἐλύτρωσε τὴν χώραν, F 417 b
κ' ἔφυγαν τὰ φουσσαῖά του εἰς μιὸν κατὰ τὴν ὥραν. 250

Χ γ ρ. — 187. αὐτὸν 188. οὐ μόνον 189. διὰ ταῦτο 192. διότις 195. με τὸ
198. γεῦσις 199. πῆ 204. ἔναι 211 καπειάνιον.

Δ ε φ α ρ ἄ ν α ς: 187. διατὶ τοῦ φέρνει διάκρισιν καὶ βλέπει αὐτὸ <ποῦ>
188. κι ὄχι 189 τοὺς κράζουν - ὅπου εἰς τὸν Θεὸν ἐλπίζουν 190. θεωροῦν-δια-
τι-ὀλπίζουν 191. ὄντα 192. διατὶ ὅσους μίσσους καὶ ἄν φᾶς ὅλα κορπιὰ
193. ζῆς οὐδὲν νὰ τρῶς σάν 194. κρασὶ συγκεραστὸ - σάν 195. καὶ μετ' αὐτὰ
196. τὸ τορνέσι σου 'ς τὰ κόπρια μὴν παγαίνη 197. γούλας ἢ ὄρεξις - σὲ ζιγα-
νέψη 198. ὅτι πολλοὺς ἐπλάνεσε τοῦ στομαχιοῦ ἢ γέψι 199. νὰ φᾶ, νὰ πιῆ
200. εἰς μιὸ τὸν 201. καὶ τὸ πόρνεμα - τ' ἄλλο 202. καὶ ποιὸ ἔναι χειρότε-
ρον δὲν 203. κι ὅποιος αὐτάνα 204. διατ' ἔν 205. ἐργάζει 206. ἄν 207.
δική του δύναμιν 208. εἰμὴ νὰ - ἢ χάρι τ(ου) νὰ βοηθήση 209. τόσοι γι' - με-
γάλα 210. τὲς μεγαλειὲς - ἀφῆκαν 211. σκόπησε - καπειάνιον 212. χηράδι, τὸ
κρασὶ καὶ ἢ πορνειὰ τὸν πλάνων 213. ἔκοψε-αὐτὴ μὲ τὴν μαχαίραν 214. εἰς μιὸ

- 215 Καὶ αὐτοῦ τοῦ φοβεροῦ ρηγὸς τὸ σπίτιν τοῦ Ταδίνο
 τὸ πῶς ἐκαταστάθηκεν εἰς τὸν καιρὸν ἐκεῖνο,
 ὅταν ὁ υἱὸς του ἐμίσειεν μὲ τὴν εὐγενεσιτάτην,
 ἐκείνην τὴν Λουγρέτζια τὴν πανωραιοτάτην.
 Ὅμοίως οἱ δυὸ κακόγεροι, πὺν ἐκρίναν τὴν Σωσάνναν, 255
 220 καὶ τὸ δικόν τους πταίσιμον ἀπάνω της τὸ βάναν.
 Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· «Τόση ἁμαρτιά νὰ γίνῃ μὴν ἀφήσω»,
 καὶ ἀπέστειλεν τὸν Δανιὴλ διὰ νὰ ντοὺς στρέψῃ ὀπίσω,
 νὰ φανερώσῃ τὸ κακὸν εἰς τὸν λαὸν νὰ ξεύρῃ,
 καὶ αὐτόνους ὅπου ἐβούλουντα, τὸ κριμα νὰ ντοὺς εὔρῃ. 260
 225 Καὶ ἔκρινεν ὁ βασιλεὺς νὰ τοὺς λιθοβολήσουν,
 καὶ τὴν Σωσάνναν μὲ τιμὴν ὅς τὸ σπίτιν της ν' ἀφήσουν.
 Τοῦτα τὰ ξόμπλια φέγγουσι τοῦ καιθενὸς νὰ βλέπῃ F 418
 νὰ μὴν τὸν οὐρουν οἱ ὄρεξες ὅς ἐκεῖνα τὰ δὲν πρέπει.
 Βλέπεις τὰ ζῶα τ' ἄγνωστα τὴν στρατάν πῶς διαβαίνουν, 265
 230 καὶ <ἄν> πέση τὸ ἔναν βλέπονται τ' ἄλλα ὅποκεῖ νὰ πηαίνουν.
 Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀπόχει νοῦν καὶ βλέπῃ νὰ γνωρίσῃ,
 θεωρῶντα ξόμπλια τῶν ἀρχιῶν πρέπει του νὰ νοήσῃ
 τὴν στρατάν τὴν ὀρδινιαστήν, ὅγια νὰ μὴ σκοντάψῃ,
 καὶ πέση μέσα ὅς τὴν ἰστιάν καὶ ἡ λάβρα τότε κάψῃ. 270
 235 Καὶ μὴν γυρεύσῃς τὸ λοιπὸν ἄλλος νὰ σὲ διατάξῃ,
 ἀμὲ ἀτός σου σκόπησε νὰ ζῆς μὲ πᾶσα τάξι.
 Δυὸ στρατες ἔχει ὁ ἄνθρωπος νὰ ζῆ ὅς τὸν κόσμον τοῦτον,
 ἡ μιὰ καλὴ καὶ εὐγενικὴ καὶ ἡ δεύτερη τοσοῦτον
 ἡ πρώτη κόσμον ν' ἀρνηθῆς καὶ ἡ ἄλλη νὰ συμπέσῃς 275
 240 καὶ εἰς τὸν ζυγὸν τῆς γυναικὸς τὸν σφέντυλαν νὰ θέσῃς.
 Δὲν ξεύρω ποιὰν νὰ ὀρέγῃσαι καὶ βούλεσαι νὰ πιάσῃς, F 418 b
 <ἀμὴ ὀποιαν πιάσῃς ἤξευρε τέλειαν νὰ ντὴ φυλάσῃς>.

Χ γ ρ. — 219. ὀποῦ 221. τόσην 228 ὄρεξιν 231. καὶ γνωρίση 232 καὶ θεωρῶντά
 τα 238. τοσοῦτο

Δ ε φ α ρ ἄ ν α ς: 215. καὶ ἀπὸ τοῦ-τὸ σπίτι του ἐκεῖνον 216. ἐκαταστάθηκε-ἐκεῖ-
 νον 217. ὁ γυιὸς του μίσειεν 218. μ' ἐκείνην-Λουγρέτζια <τὴν> 219. καὶ κει-
 νοι <οἱ> δυὸ κακόγεροι ἐκρίναν 220. δικό τους φταίσιμον 222. ἄμ' ἔπεψε-νὰ
 τὴν 223. πᾶσα λαὸς 224. αὐτόνους - βούλονται 225. ἔκρινεν ἅγιος Δανιὴλ
 226. Σωσάνα-αὐτὴν [την] νὰ τὴν ἀφήσουν 227. φέγγουσι 228. νὰ ζῆ ὅς τὸν κό-
 σμον, νὰ περνᾷ μ' εἰρήνη καὶ μ' ἀγάπη 229. στρατά νὰ 230. καὶ <ἄν> πέση
 τῶνα, βλέπονται τᾶλλα κει δὲν πηγαίνουν 231. ὀποῦ ἔχει-καὶ γνῶσι 232. χω-
 ρίς τὰ-ἀρχαιῶν - πρέπει νὰ τὸ 233. τὴν ἀγαθοποιή, ὡς διὰ νὰ μὴ ἀσκοντά-
 ψῃ 234. ἰστιὰ καὶ λάβρα νὰ τὸν 235. μὴ γυρεύσῃς 236. ἀμὴ ἀπατός σου
 238. καὶ τέλεια καὶ <ἡ> 240. σφόνδυλα νὰ δέσῃς 241. ποιά νὰ βούλεσαι
 καὶ δύνεσαι

- Ἐὰν ἔμπης εἰς ὑποταγὴν πνευματικοῦ πατέρα,
 ἔς τὴν ἐκκλησίαν πρόθυμος ἄς εἶσαι πᾶσα ἡμέρα 280
- 245 καὶ ταπεινὸς μὲ ὑπακοήν, καὶ αὐτοῦνη ἢ σιρότα σώνου
 < νὰ βάλουν τὸν ἁμαρτωλὸν ἐπ' οὐρανοῦ καὶ θρόνου >.
 Διάβαζε πατερικά, νὰ μάθης ἐρμηνεῖες,
 καὶ μὴν ἐγδέχεσαι ἀπὸ μὲ τέτοιες παραγγελίες,
 διότι αὐτὰ δὲν τὰ ἔπραξα καὶ πῶς νὰ τ' ἐρμηνεύω; 285
- 250 Θέλω λοιπὸν ἔς τὰ κοσμικὰ τὰ λόγια μου νὰ στρέψω
 καὶ λέγω σου παραγγελιάν, ἂν τὸ θελήσῃ ἡ χάρις
 τοῦ Ἁγιοῦ Πνευμάτου ν' ἀξιώθῃς ἀρχόντισσα νὰ πάρῃς,
 ἀπάνω εἰς ὅλα εὐγενικὴν γύρευε νὰ τὴν εὕρῃς,
 γιὰτὶ ἔναι δύσκολον < καὶ αὐτὸ κάμε νὰ τὸ ἠξεύρῃς. 290
- 255 Ἰδὲς τὰ ἔργα > τῶν γονεῶν καὶ τὴν ὑπεροσίαν
 κ' ἔπαρε ξόμπλιν ἀπ' αὐτοὺς ὁδιὰ τὴν κορασίαν.
 Μὴ λυπηθῇς πλουσότητα νὰ σ' ἀγοράσῃ ἡ κόρη,
 ἀμὲ τὰ ἔργα τὰ καλὰ καὶ τὸ κορμὶν τῆς θώρει.
- Καὶ ἀφότις τὴν εὐλογηθῆς καὶ μετὰ σένα ἔρθῃ, 295 F 419
- 260 σὰν κάθεται καὶ κράξῃς τὴν, ἔπε τῆς εἰς μίον νὰ ἔγερθῇ
 καὶ ἄς στέκῃ νὰ σοῦ ἀφοκρασθῇ κατὰ τὴν χρεῖαν ὁπῶναι,
 κολάκευε καὶ ἀγάπα τὴν καὶ τὴν καρδιάν σου χῶνε,
 μήπως καὶ πάρῃ θράσεμα διὰ τὴν πολυπλαγχνία,
 καὶ κάμη κέντα σὰν τὸ ζὸ ἐκ τὴν ἀναπαψία. 300
- 265 Ὅλα ἄς κρατοῦν τὰ χέρια τῆς καὶ ἄς ἔχῃ τὰ κλειδιά,
 κ' ἔσέν' ἄς δίδῃ τὴν τιμὴν νὰ ἔχῃς τὴν ἀφεντία.
- Ἄς ἔν' κερὰ ἔς τὴν μεσαριὰ καὶ εἰς ὅλα ὁποῦ ἔχει χρεῖα,
 νὰ βλέπῃ πῶς ὁρέγῃσαι, νὰ ἔχῃ πληροφορία.
- Ὁ λόγος σου ἀπόγκρουστος μὴν ἔν' ποτὲ ἔς ἐκείνη, 305
- 270 καὶ τῆς γυναίκας τὴν καρδιὰ ἢ εὐσπλαγχνιὰ τὴν κλείνει,
 διατὶ κάλλιον νὰ σ' ἀγαπᾷ παρὰ νὰ σὲ φοβᾷται

Χ γ ρ.—244. εἰς τὴν 245 σώνει 253. ὅταν 263. πολυπλαγχνίαν 266. ἀφεντίαν
 267. ἔναι 269. ἔναι 270. ἡ καρδιά

Δ ε φ α ρ ἄ ν α ς : 243. ἂν πέσης 244. ἔς τὴν ἀκ(ο)λουθία - ἡμέρα(ν) 245. ταπει-
 νωσις κ' ὑπακοή καὶ τούτη ἢ σιρότα σώνου(ν) 248. ἐκδέχεσαι-ἐμὲ-διδασκαλίες
 249. ὅτι-νὰ σ(ου) τὰ ἐρμηνεύω 250. τὸν λόγον μου 251. διδασκαλία ὅταν θελήσῃ ἢ
 252. ἀξιώθῃς ἀρχόντισσα 253. ἀπαν' ἀπ' 254. διατὶ 255. κι ὅλην τὴν πολιτείαν
 256. ξόμπλι-ὡς γιὰ τὴν 257. λιμπιθῆς 258. ἀμῆ - κορμί 259. καὶ ἀπήτης-σέναν
 260. ἂν-κράξῃς-μιὸ νὰ ἔρθῃ 261. νὰ στέκῃ νὰ σ' ἀφικρασθῇ κατὰ τὴ χρεῖα πῶ-
 ναι 263. θάρρισμα - πολυευσπλαγχνία(ν) 264. κ' ἔργο-διατ' εἶν' ἀποτυχία 265
 κρατῆ εἰς τὰ 266. καὶ σέν' - καλὴν καρδιά 267. εἰς τὴν μασαριάν, εἰς ὅλα
 π' ἔχει χρεῖαν 268. ἐκεῖ τὸ σέβεσαι - πληροφορίαν 269. ἀποκρουστικὸς μὴν
 ἔν(αι)-ἐκείνη(ν) 270. καρδιάν 271. ὅτι

- διότι ἀπὸ φόβον ὄργητα ᾽ς τὸν ἄνθρωπον γεννᾶται.
 Καὶ δταν σὲ ἀγαπᾷ, βλέπεται ὀδιὰ νὰ μὴ σοῦ σφάλῃ F 419 b
 καὶ ἄ σκοντάψῃ μιὰν φορᾶν, προσέχεται τὴν ἄλλῃ. 310
- 275 Καὶ τὲς γυναῖκες τοῦ σπιτιοῦ ἐκείνῃ ἄς τὲς διατάσῃ,
 καὶ μὴν ψηφᾶς ἐσὺ ποτὲ αὐτὲς τὸ τί θὰ φάσι.
 Τὰ ψούνια ἄς εἶναι πλούσια, ὅλους νὰ τοὺς χορταίνου,
 νὰ εὐχαριστοῦν τῆς τάβλας σου καὶ νὰ ντῶς ἀπομένου.
 Δὲ λέγω πετεινόπουλλα, οὐδὲ παχιά γουρούνια, 315
- 280 ἀμὲ κατὰ τὴν κοντετζιὸν ἄς εἶναι τὰ μπουκούνια.
 Διὰ πᾶσ' τὲς ἔλαμπρες γεορτὲς καλύτερα καὶ πλήσα,
 ὅτι οἱ γιορτὲς καὶ ὀλημεριὲς δὲν εἶναι ὅλες ἴσα.
 Τὴν φορεσὰ τῶν γυναικῶν ἄς τὴν θυμίζῃ ἐκείνῃ,
 κ' ἐνέργα τί νὰ ντύνεται, νὰ ᾽χετε καλωσύνη. 320
- 285 Καὶ τοὺς φαμέγιους τοῦ σπιτιοῦ ἄνδρες ἐσὺ ὀρδινιάζε,
 καὶ ἄν εἶναι πταίσιμον ᾽ς αὐτοὺς συγκερασιὰ τῶς σιάζε. F 420
 Δὲν εἶν' δοσμένον τῆς γυνῆς τοὺς ἄνδρες νὰ διατάσῃ,
 καὶ δίδαξέ των σπλαχνικὰ καὶ ὁ λόγος σου ἄς φτάσῃ.
 Μὴν τοὺς ἀφίνης ἄνεργους νὰ μὴ κακοθροπίζου, 325
- 290 ὅτι διὰ τὴν ἀνάπασιν πολλοὶ παραστρατίζου.
 Κατὰ τὴν τάξιν καθανὸς δίδε δουλειὰν νὰ ᾽ργάζῃ,
 <συγκερασιὰ ὡς δύνεται αὐτός του νὰ ἐβγάζῃ>.
 Ἄν ἔχῃς εἰς τὸ σπίτι σου ἄλογα καὶ μουλάρια,
 ἄς τὰ συχνοστριγλίζουσιν καὶ ἄς τὰ κρατοῦν καθάρια 330
- 295 καὶ αὐτός σου σὺ συντήρα τα πῶς πίνουσιν καὶ τρώσι,
 ὁποῖος τὸ πρᾶγμά του ψηφᾷ, ἔχει μεγάλην γνῶσι.
 Αὐτὰ τὰ ζὰ τὸ χρειάζονται δὲν ἤμποροῦ νὰ ποῦσι,
 καὶ ἄ δὲν τῶς δίδῃ ὁ ἄνθρωπος, πολλὰς φορὲς ψοφοῦσι.
 Καὶ ἔχουν ἐσὺν χαμοθεόν, κ' ἐσὺ πάλιν ᾽ς τὴν χρειὰ σου 335
- 300 σώνεσαι μετ' αὐτὰ τὰ ζὰ καὶ κάμνεις τὴν δουλειὰ σου

Χ γ ρ.—274. ἄλλῃν 281. πλούσα 282. ὀλημεριὲς 286. εἰς 287. εἶναι 290. πολλοὶ κακοθροπίζου 293. ἄς 295. καὶ σὺ αὐτός σου 296. γνῶσιν

Δ ε φ ρ ἄ ν α ς : 272. διατὶ 273. ἄν σὲ ἀγαπᾷ - ποτὲ νὰ 274. καὶ ἄν ἀσκοντάψῃ - ἄλλῃν 277. ψούνια - νὰ τοὺς χορταίνου 278. τὴν τάβλα σου καὶ νὰ τῆς ἀπομένου 279. δὲν-παχεὰ 280. ἀμὴ κατὰ τὴν τάξιν τους ἄς εἶν' καὶ τὰ 281. καὶ τὲς λαμπρὲς καὶ ἔορτὲς-πλήσια 282. διατὶ εἶν' ἡμέρες καὶ [οἱ] ἔορτὲς-ἴσια 283. ᾽ς τὴν φορεσιὰν-τὸ 284. καὶ ἐνέργα τί νὰ γίνεται-καλωσύνην 285. σπιτιοῦ ἐσὺ τοὺς ὀρδινιάζε 286. καὶ ἄν φταίσιμον - τοὺς σιάζε 287. δοσμένο [τῆς] γυναικὸς 288. τους-καλὸς λόγος [ἄς] τοὺς φθειάσει 289. κακοθροπίζου 290. παραστρατίζου. 291. καθ' ἐνὸς δουλειὰ νὰ ἐργάζῃ 293. ἄν ἔχῃς ζὰ στὸ σπίτι 294. συχνοστριγλίζουσι καὶ ἄς 295. πίνουσι 296. μεγάλη 297. ζὰ χρειάζονται-ἤμποροῦν 298. ἄν δὲν βοηθήσῃ 299. ἔχουσε σὲ-᾽ς τὴν 300. κάνεις - δουλειὰ(ν)

- καὶ ἂν ψοφήσουν χάνεις τὰ καὶ κάμνουσί σου ζμία, F 420 b
καὶ ὥστε νὰ βρῆς διὰ νὰ σωσιῆς ἔχεις στενοχωρία.
Διατὶ τοῦ νέου ἢ ὄρεξι τρέχει ὡσὰν τ' ἀγέλι,
ἄλλος γεράκι ν' ἀγαπᾷ καὶ ἄλλος σκυλλιά νὰ θέλῃ. 340
- 305 Τὸ πρῶτό 'ναι χειρότερον καὶ πλεὰς μεγάλης λύπης,
βουλὴν σοῦ δίδω ἂν ἠμπορῆς καὶ ἀπὸ τὰ δυὸ νὰ λείπῃς.
Εἶτα δὲ καὶ λιγώτερον κακὸν ἔναι 'ς τοὺς σκύλλους,
οἱ ὅποιοι διατὶ ὑποτάσσονται τοὺς λέγου ἀνθρώπων φίλους.
Κράτει ζαγάρια καὶ σκυλλιά κατὰ τὴν κοντειζό σου, 345
- 310 πῆγαινε τὲς ὀλημεριὲς κυνήγα ἀπατός σου.
Μηδὲν δοθῆς πάντα 'ς αὐτιά, ἀμὲ σωφρόνου ἄς ἔναι,
ὀλημερις ἂν κυνηγᾶς, ἀργὰ 'ς τὸ σπίτι μένε.
"Α σ' ἀκολουθοῦν ἀπολιγοῦ χωργιάτες, νὰ τοὺς τρέφῃς,
καὶ ἀφότου φᾶν καὶ πιοῦ καλὰ κάμε νὰ τοὺς προσέχῃς. 350
- 315 Τριακόσια ὑπέρπερα ἄ σοῦ, θέ, σολδι νὰ μὴ σοῦ δώσῃ, F 421
καὶ ἂν ἐμπορέσῃ τὸν λαγόν, τὸν πιάσῃ, νὰ σοῦ χώσῃ.
"Οποῖος <σοῦ> φαίνεται καλὸς καὶ πλεὰ σου μπιστεμένος,
αὐτὸς ἔν' πλεὰ χειρότερος καὶ τοῦ κακοῦ δοσμένος.
Δὲν θέλουσι τὴν συντροφιά τοῦ ἄρχου καὶ τὴν φιλιάν του, 355
- 320 ἀμὲ ὄντε θέλου νὰ τοῦ φά, χρειάζονται τὴν δουλειάν του.
Καὶ αὐτούννη τὴν ἀρχόντισσαν, ὀπῶναι συντροφιά σου,
κρέας ἀπὸ τὴν σάρκα σου, μέλος ἐκ τὴν πλευρά σου,
πάσκισε νὰ συμπορπατῆ μιὰν στράτα μετὰ σένα,
καὶ ὅταν μειρῶς τὰ δεκαοκτὼ μὴ λέγῃ αὐτὴ 'κοσένα 360
- 325 "Αν δώσῃ ὁ Θεὸς νὰ 'ν' φρουριμη, ὀλίγα θὲς κοπιάζει, 485
εἶτα καὶ δῆς ὅτι ἔχει χρειάν, ἢ γνῶσι σου ἄς τὴν σιάζῃ.
Πρόσεχε ὅσον ἠμπορεῖς νὰ ζῆς καλὰ μ' ἐκείνη,

Χ γ ρ.—301. κάμνωσί σου ομία 307. εἶτα κηδε 308. οἱ ποῖα-λέγουν 310. ὀλη-
μεριὲς 313. ἀκολουθοῦν 318. ἔναι 320 τὴν χρειάζονται τὴν 325. νᾶ
Δ ε φ α ρ ἄ ν α ς : 301. κάμνουν σου ζημίαν 302. νὰ βρῆς νὰ βοηθῆς - στενοχω-
ρίαν 303. ὄρεξις προστρέχει σὰν τὸ χέλι 304. σκύλους 305. τὸ πρῶτο 'ναι
χειρότερον καὶ πλέο 307. ἔναι κακὸν τοὺς 308. εἰπεῖν γιατί ὑποτάσσονται,
τοὺς λέγω ἀνθρωποφίλους 309. κράτειε-κοντειζιοῦ 310. τίς 'ἄλλες μέρες πῆ-
γαινε 311. ἀμὴ σωφρόνου ἄς εἶσαι 312. ἄς εἶσαι 313. χωριάτες-θρέφῃς 314.
[γιατί] ἀπ' ὅ,τι φᾶν κι ἀπὸ ὅ,τι πιοῦν θέλεις νὰ 315. πέρπυρα ἂν [σοῦ] χρω-
στοῦν-δώσουν 316. ἠμπορέσουν τὸ <ν>-γυρεύουν νὰ τὸν χώσουν 317. κάλλιος
σοῦ φαίνεται καὶ πλεόν ἐμπιστεμένος 318. πλεὸ χειρότερος 319. ἔσμιξιν - φι-
λιά 320. ἀμὴ ὅταν θέλουν(ε) τοῦ φανῆ, χρειάζονται [τὴν] δουλειά του 321.
καὶ αὐτείννη τὴν ἀρχόντισσα 322. καὶ κρέας ἀπ' ὀκ-πλευρά(ν) σου 323. πάσχε
νὰ συμπεριπατῆ μιὰν στράταν 324. δεκοχτὼ 325. ἄ-καὶ ἔν' 326. κ' ἰδῆς - ὅτ'
ἔχει χρειά, ἢ γνῶσις ἄς τὴν σιάζῃ 327. κείνη(ν)

- διότι ἂν κινήσῃ εἰς τὸ κακόν, οὐδὲν σοῦ λείπουν θροῆνοι.
 Ἄν σοῦ ζητᾶ φορέματα, βλαττιὰ καὶ δακτυλίδια,
 330 κάμε τῆς μέσα τοῦ σπιτιοῦ ὃ, τί μπορεῖς στολίδια. 490 F. 421 b
 Τὴν ὄρεξιν τῆς τζάκιζε, μὴ βαιζισιτῆ νὰ θέλῃ
 τραγούδια, γάμους καὶ χαρὲς· καὶ ἂν γλυκαθῆ ᾿ς τὸ μέλι,
 ὡσὰν τὸ κάμνει ἢ μέλισσα, θέλει πνιγῆ ἀπέσω·
 δὲν ξεύρω πλεὰ τιμητικὰ τέτοια νὰ χῶσω.
 335 Διατὶ αὐτεῖνη ἢ σαγιτιὰ εἰς τὴν καρδιὰν ἐφτάνει, 495
 καὶ δὲν εὐρίσκειται γιατρὸς τέτοιαν πληγὴ νὰ γιάνῃ.
 Μαγάρι νὰ θανάτωνε τὸν ἄνθρωπον τὴν ὄρα,
 παρὰ νὰ τρώγῃ τὴν καρδιὰ σὰ φάγουσα καὶ ψώρα.
 Δὲν ἤυρεν ὁ Ἀριστοτέλης βουλήν καμμιὰν νὰ δώσῃ,
 340 οὐδὲ ἀπὸ τέτοιοι πάθημαν κανένα νὰ λυτρῶσῃ. 500
 Διὰ ταῦτο, Μᾶρκο, σὲ ἤλεγα ὅποιος καὶ ἂν ἐγλυτώσῃ,
 νὰ τὸνε κράζω θέλω νιόν, διατὶ ἀπὸ ἀνθρώπου γνῶσι
 δὲν ἔναι μπορεζάμενον ὅποιος καὶ ἂν κολυμπήσῃ,
 ἔς τέτοιοι πέλαγος βαθὺν καὶ νὰ μηδὲν βουλήσῃ.
 345 Χαρὰ ᾿ς αὐτὸν ὅπου θεωρεῖ τὸν κίντυνον ἐκεῖνο 505 F 422
 καὶ ἃ στέκη ἀπόξω καὶ διψᾶ καλύτερον τὸ κρῖνω.
 Ὅμως ἃς παραθέσωμεν τέτοιαν πολυλογία,
 διατὶ ᾿ν᾽ κακὴ καὶ νὰ <εἰ>πῶ θέλ᾽ εἶσται ἀτυχία.
 Ἄς ποῦμεν ἄλλον τίβοτας νὰ πάρωμεν ἄερα,
 350 διότι εἰς τέτοιοι λογισμὸν ἂν ἤμουν ὅλη μέρα, 510
 ἤθελα σκάσει στέκοντα σὰ σῦκον ἢ πεπόνι,
 ὅτι πολλὰ εἶναι ἀβάσταγοι οἱ ἀπ᾽ ἀπέσω πόνοι.
 Διὰ ταῦτο αὐτὸς ὁ δάσκαλος, ὁ ἅγιος Μπενάρδος
 εἶπεν· «Ὅπου ἔχει τὴν καρδιὰν ὡσὰν τὴν ἔχει ὁ πάρδος,
 355 οὐδὲν τοῦ πρόπει ν᾽ ἀψηφᾶ τῶν γυναικῶν τὲς διάξες, 515

Χ γ ρ.—333. πνιγῆν 337. ὄραν 338. ψώραν 342. κράζων 345. τὸ 348. δια-
 τί ᾿ναι-νὰ πολλὴ θέλ᾽ εἶσται πλε᾽ ἀτυχία 354. ἔχει καλὴν καρδιὰν

Δ ε φ α ρ ἄ ν α ς : 328. διατὶ ἂν ἀγκρίσῃς τὸ-οὐδὲν 329. ἃ-βλαντιὰ 330. κάμνε
 331 ὄρεξί τῆς τζάκιζε μὴδὲν βαλθῆ καὶ 332. χορούς καὶ γλυκαθῆ τὸ 334. δὲν-
 πλειδ-χῶσω 335. σαῖτιὰ-σοῦ φτάνει 336. ἰατρὸς-πληγὴν 337. ὄρα(ν) 338.
 καρδιὰν σὰν-ψώρα(ν) 339. ἤυρε Ἀριστοτέλης-καμμιὰ 340. ἀποδετέτοιοι 341.
 δι᾽ αὐτο ὁ Μαρκέζης ἔλεγεν-γλυτώσῃ 342. ἐκράζουνε παιδί, διότι ἀπ᾽ 343. εἶ-
 ναι-τινάς <νὰ> 344. βαθὺ 345. ᾿ς αὐτεῖνον ποῦ-κίνδυνον ἐκεῖνον 346. καὶ
 στέκει - καὶ θεωρεῖ - τὸν κρῖνον 347. σιωπήσωμεν - πολυλογία(ν) 348. ἔν᾽ - ἂν
 εἰπῶ 349. ἃς ποῦμε ἄλλο τίποτε νὰ πάρω σὰν ἄερα 350. διατὶ σὲ 351.
 στέκοντα ὡσὰν σῦκο 352. ἐκεῖ πολλὰ ᾿ναι-οἱ ἀποτόσοι 353. δι᾽ αὐτο-καὶ ἅγιος
 Μπενάρδος 354. εἶπε ὁπόχει ἀρχόντισσα καὶ τὴν καρδιὰν σὰν πάρδος᾽ 355
 τάξες

- διότι ἡ μεγαλοψυχία ἀντρίκες ἔχει προᾶξεις».
- Διὰ ταῦτο κάλλιον καθενὸς εἶναι νὰ μὴν ἠξεύρη
 ἂν εἶναι ἄσπρη ἢ γυναικῶς του ἢ ἂν νίβγεται τ' ἀλεύρι.
 Ἄν δώσῃ ὁ Θεὸς νὰ ἔχῃς παιδιὰ, πολλὰ ἢ ὀλίγα ἂν εἶναι,
 360 ἔς τὸ ἔχει σου μηδὲν θαρρῆς, ἀμὲ ἔς τὸ νοῦ σου κοῖνε. 520
 Πλεὰ ξάζει μιὰ ἀρετὴ παρὰ καβαλλαρία, F 422 b
 κάμε νὰ μάθου γράμματα, νὰ ἔχῃς εὐχαριστία.
 [Κ]αὶ γνώρισε τὴν φύσιν τῶς καὶ καθενὸς τῶς δῶσε
 νὰ κάμνη αὐτὸ τὸ ἔρεγεται, μὲ τὴν βουλήν σου σῶσε.
 365 Διότι ὅποιος ἔχει γράμματα ἢ μάθημαν ἢ προᾶξι, 525
 τιμὲς οὐδὲν τοῦ λείπουνται καὶ πλούτη νὰ ἔποιτάξῃ
 Καὶ τὰ δικά σου πράγματα ἔχε καὶ ἔποιασέ τα,
 ὥστε νὰ ζῆς τ' ἀφέντευγε κ' ὕστερα μοίρασέ τα.
 Μὴ στοχαστῆς τὰ μερτικὰ νὰ εἶναι ὅλα ἴσα,
 370 ἀμὲ ὅποιος λείπεται ἀρετῆ, δός του τὴν μοῖρα πλήσα. 530
 Ἀλήθεια δός του κοντετζὸ ἀπὸ παιδιὰ ὡς παιδιὰ του,
 καὶ ἂν ἀποθάνῃ νὰ στραφοῦν εἰς τὰ συγγενικά του.
 Τοὺς ἄλλους δὲ εὐταξοῦσιους ἄσι τὸ μερτικόν τῶς,
 ὅπου γνωρίζῃς καὶ νοοῦν καὶ βλέπουν τὸ δικόν τῶς.
 375 Ἄ λάχῃ νὰ ἔχῃς θηλυκὰ καὶ εἰς δέκα χρόνους ἔρθουν, 535
 ἀντάμα ἄς θέτου μετὰ σέν' καὶ ξύστερα ἄς ἐγέρθουν.
 Εἰς τὸν καιρὸν τῶς γύρευσε ἄνδρες νὰ τῶνε δώσης, F 423
 στενέψου ἀπὸ τὸ ἔχει σου, νὰ τὲς ἀντρομνιώσης.
 Γαμπροὺς δὲ γύρευσε νὰ βρῆς νὰ ἔχουν κορμνιὰ ἀκέρια,
 380 παρὰ νὰ λείπωνται οἱ ἀρετὲς καὶ νὰ ἔχουσι δηνέρια. 540
 Ἄν ἔτυχε ν' ἀπόθανεν ἢ πρώτη σου γυναικῶς,
 καὶ νὰ σοῦ δίδουσιν προικιὰ καβαλλαρίες δέκα,
 μὴν παντρευτῆς διὰ τὰ παιδιὰ, μὴν τὰ παραπονέσης,
 πρόσεχε καὶ ἀποκράτει τα διὰ νὰ τὰ ἠλικιώσης.
 385 Ὅτι οἱ μητριεὲς μὲ τὰ παιδιὰ ἄπειρες προίκες φέρονουν, 545

Χ γ ρ. — 364. αὐτὸν 573. δὲν 378. καλὰ νὰ τὲς ἐντρομνιώσης 384. καληκώσης 385. μητριγιεὲς

Δ ε φ α ρ ἄ ν α ς : 356. ὅτι-ἔχει καὶ καλὲς κι ἄξες 357. διὰ τοῦτο 359. κ' ἔχεις-λίγα 360. ἀμὴ 361. ὅτι πλεὸ ἀξίζει-καβαλλαρίαν 362. μάθουν-εὐχαριστίαν 363. γνώρισε καὶ-τους-του 364. νὰ ἔργασθῃ αὐτὴν σὰν-καὶ τὴν 365. διατι-μάθημα 366. οὐδὲ-ἢ 369. μετρικὰ διὰ νὰ-ἴσα 370. ἀμὴ-ἀρετὴν-πλήσια 371. ὁρ-δινιὰ 373. ἄλλους αὐτεξουσίους ἄφες τὸ μετρικὸν τῶς 374. νὰ βλέπουν τὸ δικόν τῶς 375. ἂν 376. θέτουν μετὰ σὲ καὶ ὕστερα ἄς ἔγερθουν 377. τοὺς γύρευσε ἄνδρες-τούς 378. καλὰ νὰ τὲς παντρεύῃς 379. γαμπροὺς μελέτησε-ἀκέρια 380. λείπουν 381. ἀπόθανε 382. δώσουσι προικιὸν 384. κι ἀποκράτα-τ' ἠλικιώσης

- καὶ εἰς τοῦ κυροῦ τως τὴν καρδιὰν πολλὰ μαγκλάβια δέρνουν.
 Ἄλήθεια ἃ δὲν ἔχης παιδιὰ καὶ οὐδὲν μπορῆς νὰ ζήσης
 χωρὶς γυναῖκαν, πρόσεχε νὰ μὴν παραστροατήσης·
 καὶ συγκαιρίτρα σου ἔπαρε γιὰ νὰ συμπερπατῆτε,
 390 τὸ θὲς ἐσὺ νὰ θέλῃ αὐτὴ καὶ εἰς μίον ν' ἀγαπηθῆτε. 550
 Ἄμὲ ἃ θὲς ἐσὺ κουκκιὰ κ' ἐκείνη θέλει ἀχλάδες,
 δὲ μαγερεύγουνται ποτὲ αὐτοῦνες οἱ λογάδες. F 423 b
 Καὶ θέλεις ἔχει τὸ γκοῖ-γκοῖ ταχειά, ἀργὰ καὶ πάντα,
 ὦρες γουνέλλα νὰ ζητᾷ καὶ ὦρες χροουσῆ μπελλάντα.
 395 Λοιπὸν ἃ τύχη δεύτερον εἰς τὸν ζυγὸν νὰ πέσης, 555
 κάμε κουτάλες δυνατὲς νὰ μὴν τὸ παραθέσης.
 Λιατὶ ὅπου πέση εἰς τὸν βυθὸν καὶ δὲν τότε κατέχη,
 ἃ δευτερώση πρέπει του τὸ σφάλμαν του νὰ τρέχη·
 Κ' ἐσὺ ὅπου ἔπεσεσ αὐτοῦ καὶ πάλι ἤρθες νὰ διάβης,
 400 χρειά ἔναι μετὰ ὑπομονὴν νὰ γλύσης, νὰ μὴν λάβης, 560
 Πάσκισε ὅσον ἠμπορῆς τὸ σκάνταλον νὰ φεύγης,
 καὶ ἐγεννήθη ἀπ' τὴ γυνή, μάθε νὰ ντὴν ἀρνεύγης.
 Μόνον ἃς ἔναι εὐγενικὴ καὶ ἀπόκει ἃς σφάνη εἰς ἄλλα,
 νὰ τὸ ἔπομένης δύνεσαι, διατὶ δὲν εἶν' μεγάλα.
 405 Τὰ λόγια της παράκουε καὶ ἄφες νὰ περάσου, 565
 ἢ πρώτη ἔναι γυναῖκά σου καὶ ἢ δεύτερο κερά σου.
 [Κ]αὶ ἔν' χρειαζόμενον τινὰς πάντα του νὰ ἔπομένη, F 424
 καὶ τὸ κατάλογον αὐτοῦ ὑπομονὴν σημαίνει.
 Καὶ ἂν ἀπομένης θὲς περνᾷ ἔς τὸν κόσμον μέσα πέρα,
 410 εἶτα καὶ θέλεις κούρταλα, θὲς τὰ ἔχει καθεμέρα. 570
 Εἰς τέτοια πάθη θὲς ἐμπῆ καὶ τότε νὰ γεράσης 773
 χρειά ἔναι τὸ τέλος σου νὰ ἔρθῃ, τοῦ κόσμου νὰ περάσης.
 Ἄτός σου μὲ τὰ χέρια σου δῶσε διὰ τὴν ψυχὴν σου, 775
 μὴν ἀποθάνης καὶ νὰ πῆς νὰ δώσουν οἱ δικοί σου.
 415 Ἄμὲ κατὰ τὸ ἔχει σου δὸς τοῦ Χριστοῦ τὴν μοῖρα,
 νὰ πᾶν ὀμπρὸς τὰ δῶρά σου ν' ἀνοίξουσι τὴν θύρα.

Χ γ ρ.—386. μαγκλάβια βάνουν 407. ἔναι

Δ ε φ α ρ ἄ ν α ς: 386. καὶ τοῦ κυροῦ τους τὴν καρδιά 387. ἂν-καὶ δὲν μπορεῖς.
 388. διὰ 390. νὰ θε κι αὐτὴ κ' εἰς μίον ἀγαπηθῆτε 391. ἂν ἔν' καὶ θὲς 392.
 δὲν-καλὰ αὐτὲς οἱ δυὸ 393. κι ἀργὰ 394. χρουσῆ 395. ἂν 397. στὸν 398. ἂν-
 τὸ σφάλμα νὰ τὸ ἔχη 399. διατὶ ἔπεσεσ-πάλ' 400. μὲ τὴν ἔπομονήν-μὴ 401.
 πάσκισε-σκάνδαλον 402. καὶ ἂν γεννηθῆ ἀπὸ τὴν γῆν-ὀδεύγης. 403. ἂν σφάλ-
 λη σ' ἄλλα 404. τὰ 405. ἄφηνε νὰ περάσουν 406. (δια)τὶ ἢ πρώτη-κυρά. 407.
 ἔν(αι) χρειαζόμενος-νὰ τὰ 409. καὶ ὑπομένης 411. θέλεις ζῆ-τότε. 412. ἔς τὸν
 κόσμον 413. δὸς-ψυχὴν 414. νὰ μὴ 416. θύρα(ν)

Νὰ μῆς εἰς τὸν παράδεισον μὲ τοὺς ἁγίους νὰ ψάλης,
τὸ ἀλληλούϊα αἰώνιον, ποτὲ νὰ μὴ τὸ σφάλῃς.

780

Ἐπομονὴ καὶ ἂν ἔλειπε, ὄρπιδά κι ἂν ἔχάθη
420 νὰ βούλησαι ὅπου καὶ ἂν πά', νὰ πῆγεν εἰς τὰ βάθη.

Χ γ ρ.—420. νὰ πηγαίνης 'ς τὰ

Δ ε φ α ρ ά ν α ς : 417. τὴν παράδεισον 418. νὰ λές τὸ ἀλληλούϊα-μὴν

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

Ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, τὸ παρὸν στιχοῦργημα ἐξεδόθη εἰς πρόχειρον ἔκδοσιν ἐν τῷ περιοδικῷ «Ἐπιθεώρησις» Ρώμης (Ἔτος Γ' 1940, τευχ. 1, σελ. 13-30). Μὲ τὴν ἔκδοσιν ἐκείνην ἠσχολήθη ὁ Κ ρ ι α ρ ᾱ ς εἰς βιβλιοκρισίαν του, δημοσιευθεῖσαν ἐν τῇ «Ἐπετηρίδι τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου» (τομ. Α' 1930, σελ. 141-147). Ὁ κριτικὸς ἔκαμεν ὁμως σύγχυσιν τοῦ παρόντος στιχοῦργήματος μὲ τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀνέκδοτο ποίημα τοῦ Φαλιέρου» παλαιότερον ἐν τῷ «Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας τῆς Ἑλλάδος» δημοσιευθὲν ὑπὸ τοῦ John Schmitt «Ἐρωτικὸν Ἐνύπνιον», περὶ τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἤδη λόγος καὶ τὸ ὁποῖον ἐξέλαβεν ὡς παραλλαγήν τῶν «Λόγων διδασκτικῶν», ἐνῶ ἐν τῇ πραγματικότητι πρόκειται περὶ διαφόρων στιχοῦργημάτων, οὐδεμίαν ἔχόντων μεταξύ των σχέσιν. Ὁ Κρ. προτείνει διορθώσεις τινὰς εἰς τὴν ἡμετέραν ἔκδοσιν, ἐξ ὧν ὁμως αἱ πλεῖσται δὲν εἶναι εἰμὴ διορθώσεις καθαρῶς τυπογραφικῶν παροραμάτων ὀφειλομένων, ὡς ἀνεφέρομεν, εἰς τὴν ἀβλεψίαν ἀγνοούντων τὴν ἐλληνικὴν ξένων τυπογράφων, ὡς προκύπτει καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὴν ὀρθὴν γραφὴν δύναται τις εὐχερῶς νὰ πιστοποιήσῃ καὶ ἐκ τῶν παραλλήλων στίχων τοῦ Δεφαράνα.

Τοιαῦτα τυπογραφικὰ παροράματα εἶναι τὰ ἐξῆς: στιχ. 22 *διαραβίτες* ἀντὶ δι' *Ἀραβίτες* (Δεφαράνας στιχ. 22: *Ἀραβίτες*), στιχ. 21: *πόβολον* ἀντὶ *πόπολον* (Δεφ. στιχ. 27: *λαόν*), στιχ. 29: *τὸν ἔδωκε* ἀντὶ *τῶν ἔδωκε* (Δεφ. στιχ. 29: *τούς*), στιχ. 70: *μικρόθυμον* ἀντὶ *μακρόθυμον* (βλ. καὶ σημειώσιν), στιχ. 120: *ἀλλάγην* ἀντὶ *ἀλλάγιν* (Σπανέας, ἔκδ. Wagner, στιχ. 461: *ἀλλάγιν*), στιχ. 143: *ἄφες το λέγειν*, ἀντὶ *ἄφες τὸ λέγειν*, (Σπανέας, ἔκδ. Wagner, στιχ. 484: *ἄφες τὸ λέγειν*), στιχ. 186: *δέκα πλασίς*, ἀντὶ *δεκαπλασίως* (Δεφ. στιχ. 220: *δεκαπλασίως*), στιχ. 189: *ἀνωτροπίζουν*, ἀντὶ *ἄνω τροπίζουν*, στιχ. 222: *τούς τρέψη*, ἀντὶ *τούς στρέψη*, (Δεφ. στιχ. 258: *τὴν στρέψη*), στιχ. 240: *'ς τὸν σφέντυλαν*, ἀντὶ *τὸν σφέντυλαν* (Δεφ. στιχ. 276: *τὸν σφόνδυλα*), στιχ. 272: *ἀπὸ φόβου*, ἀντὶ *ἀπὸ φόβον*, (Δεφ. στιχ. 308: *ἀπὸ φόβον*), στιχ. 285: *συγκερασιά το σιάζε*, ἀντὶ *συγκερασιά τὸ σιάζε*, (Δεφ. στιχ. 322: *συγκερασιά τούς σιάζε*), στιχ. 362: *νά 'χη* ἀντὶ *νά 'χης* (Δεφ. στιχ. 522: *νά'χης*).

Ἄλλαι τινὲς διορθώσεις κρίνομεν ὅτι εἶναι περιτταὶ ἢ ἀπαράδεκτοι, ὡς αἱ κατωτέρω: στιχ. 17: τὸ χγρ. γράφει: *Λοιπὸν ἢ πρώτη διδασκαλιὰ εἶναι τὸν Θεὸν τὸν κτίστην*. Ἐξέδωκα ὡς ἐξῆς: *λοιπὸν πρωτὴ διδασκαλιὰ εἶναι τὸν Θεὸν τὸν κτίστην*. Ὁ Κρ. προτείνει τὴν ἀκόλουθον διόρθωσιν: *λοιπὸν ἢ πρώτη δασκαλιὰ εἶναι Θεὸν τὸν κτίστην*. Βεβαίως ἡ τελευταία αὕτη γραφὴ πλησιάζει περισσότερον πρὸς τὸ κείμενον τοῦ Δεφαράνα, προετιμήσαμεν ὁμως τὸν τύπον διδασκα-

λιά, ὅστις ἀπαντᾷ συχνάκις παρὰ τῷ Φαλιέρῳ (πβ. στιχ. 1, 16, 17, 41) - στιχ. 25 - 26 : τὸ χγρ. γράφει :

καὶ μετ' αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι χρόνους πολλοὺς ἐζῆσαν
ὡς τὸν καιρὸν τοῦ Μωϋσῆ τὴν τάξιν ἐκ(ο)λουθοῦσαν.

Πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ὁμοιοκαταληξίας διορθώσαμεν τὸ ἐζῆσαν εἰς ἐζοῦσαν (ἐζοῦσαν-ἐκλουθοῦσαν). Ὁ Κρ. ἀντιθέτως προτείνει τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ παρατατικοῦ ἐκλουθοῦσαν διὰ τοῦ ἀορίστου ἐκλουθῆσαν (ἐζῆσαν-ἐκλουθῆσαν). Δὲν κρίνομεν ἐπιτυχῆ τὴν τοιαύτην διόρθωσιν, τὸ μὲν διότι ὁ παρατατικός μὲ τὴν σημασίαν διαρκείας ἀνταποκρίνεται καλύτερον εἰς τὸ νόημα τῶν συμφραζομένων, τὸ δὲ διότι καὶ ὁ Λεφαράνας εἰς τοὺς παραλλήλους στίχους τοῦ ποιήματός του μεταχειρίζεται τὸν παρατατικὸν (πβ. στιχ. 25-26: ἐζοῦσαν - ἀκλουθοῦσαν)-στιχ. 38: Δὲν νομίζομεν ἀναγκαίαν τὴν διόρθωσιν τοῦ εἰς Ἄδην γὰρ ξεπέση, ἀντὶ τοῦ εἰς Ἄδην ἐξεπέση, δεδομένου ὅτι καὶ κατὰ τὴν γραφὴν ταύτην τοῦ χειρογράφου τὸ νόημα εἶναι σαφέστατον-στιχ. 41: Περιττὴν θεωροῦμεν τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ διδασκαλιᾶ διὰ τοῦ πρώτῃ δασκαλιᾶ, δι' ὅσα ἀνεφέρομεν ἀνωτέρω ἐν στιχ. 17-στιχ. 68: Τὸ χγρ. γράφει : λέγει το καὶ ἡ παραβολή, τί λέγει, συνεπληρώσαμεν ὡς ἐξῆς : λέγει το καὶ ἡ παραβολή, <ἄκουσον> τί <σέ> λέγει. Ὁ Κριαρᾶς προτείνει τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ σέ εἰς σοῦ. Διατηροῦμεν τὴν γραφὴν σέ, διότι ὁ Λεφαράνας συντάσσει κατὰ κανόνα τὸ ῥῆμα λέγω μετ' αἰτιατικῆς (πβ. στιχ. 86: τὸν εἶπαν, 93: μὲ λέγεις) - στιχ. 71 : τὸ χγρ. γράφει : ἄκουσον καὶ ἄλλον παράδειγμα παλαιᾶς σιγάτας. Διορθώσαμεν ὡς ἐξῆς: ἄκουσον καὶ παράδειγμα <ἐκ τῆς> παλαιᾶς σιγάτας. Ὁ Κρ. προτείνει τὴν διόρθωσιν: ἄκου καὶ ἄλλον παράδειγμα <ἐκ τῆς> παλαιᾶς σιγάτας. Διετηρήσαμεν τὴν πρώτην διόρθωσιν, ἣτις συμπίπτει πρὸς τὴν γραφὴν τοῦ Σπανέα (πβ. ἔκδοσιν Wagner, στιχ. 410 : ἄκουσον δὲ παράδειγμα παλαιᾶς ἱστορίας) - στιχ. 75: τὸ χγρ. γράφει : ἀφέντη, μέγα Ροβοάμ, μέγιστε ρῆγα τῶν ρηγάδων. Διορθώσαμεν εἰς : ἀφέντη, μέγα Ροβοάμ, μέγιστε τῶν ρηγάδων. Ὁ Κρ. προτείνει τὴν διόρθωσιν: ἀφέντη, μέγα Ροβοάμ, καὶ ρῆγα τῶν ρηγάδων. Ἐὰν καὶ ἡ προτεινομένη διόρθωσις εἶναι ἐξ ἴσου ὀρθή, διετηρήσαμεν τὴν πρώτην διόρθωσιν, ὡς πλησιεστέραν πρὸς τὴν γραφὴν τοῦ χειρογράφου - στιχ. 88: Ὁ Κρ. προτείνει τὴν γραφὴν ὀλιγοῦ· νομίζομεν ὀρθότεραν τὴν γραφὴν ὀλίγον τὴν ὁποίαν υἱοθετήσαμεν καὶ εἰς τὸν στίχον 152 καὶ ἣτις συμφωνεῖ μὲ τὴν γραφὴν καὶ τοῦ Σπανέα εἰς τοὺς παραλλήλους στίχους (πβ. ἔκδοσιν Wagner, στιχ. 416, 496) - στιχ. 123 : τὸ χγρ. γράφει καὶ ἐξεδώκαμεν: ὅταν δὲ λείπη: ἀπ' αὐτούς, μᾶλλον ἢν σέ διώκουν. Ὁ Κρ. προτείνει τὴν διόρθωσιν: μᾶλλον γὰρ σέ διώκουν. Δὲν θεωροῦμεν ἀναγκαίαν τὴν τοιαύτην διόρθωσιν. Ἡ γραφὴ τοῦ χειρογράφου εἶναι ὀρθότερα καὶ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν γραφὴν τοῦ Σπανέα λέγοντος (ἔκδ. Wagner, στιχ. 464 ἐπ.) :

ὅταν δὲ γίνεται βουλή μὴ λείπης ἀπεκεῖσε,
καὶ μᾶλλον δὲ κι ἢν σέ ἀφοῦν κι ἢν σέ παραχωρήσουν
προθύμως ἄκουε καλὰ τὰ λέγουν οἱ φρονίμοι.

στιχ. 150: Ὁ Κρ. προτείνει τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ ῥήματος ἀντιμείψη διὰ τοῦ ἀντιμέψη. Δὲν θεωροῦμεν ἀναγκαίαν τὴν διόρθωσιν, δεδομένου ὅτι οἱ τύποι ἀντιμείβω καὶ ἀντιμοιβῆ ἀπαντῶσι καὶ ἀλλαχοῦ παρὰ τῷ Φαλιέρῳ - στιχ. 183: Ἐὰντὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ Κρ. προτεινομένου τύπου σκουλήκοι προτιμῶμεν τὴν γραφὴν σκουλήκια, ἣτις συμπίπτει καὶ πρὸς τὴν γραφὴν τοῦ Λεφαράνα (πβ. στιχ. 219 : ὅταν βραχῆ ἀγωνίζεται, σκουλήκια μὴν τὸ φᾶσι) - στιχ. 189 : Ἐὰντὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ Κρ. προτεινομένου τύπου γιαῦτο, προτιμῶμεν τὴν διατήρησιν τοῦ τύπου δι'

αὐτο, ὅστις ἀπαντᾷ πολλαχοῦ παρὰ τῷ Φαλιέρῳ - στιχ. 190 : Διὰ λόγους μετρικούς ὁ Κρ. προτείνει τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ τύπου ζῶα διὰ τοῦ δζά. Δὲν υἱοθετήσαμεν τὴν διόρθωσιν, διότι καὶ ὁ τύπος ζῶα ἀπαντᾷ πολλάκις παρὰ τῷ Φαλιέρῳ, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ αὐτὴ γραφὴ ἀπαντᾷ καὶ παρὰ τῷ Δεφαράνῳ (πβ. στιχ. 226: καὶ τὰ ζῶα τὴν γῆν θεωροῦν διατὶ ᾿ς αὐτὴν ὀλπίζουσι) - στιχ. 222 : Ἐξεδώκαμεν, κατὰ τὸ χειρόγραφον, διὰ νὰ νιοὺς στρέψη ὀπίσω. Ὁ Κρ. διορθοῖ εἰς διὰ νὰ τοὺς στρέψη ὀπίσω. Διτηρήσαμεν τὸν τύπον νιοὺς, ὅστις ἀπαντᾷ καὶ ἀλλοχοῦ (πβ. στιχ. 241, 277 κλ.) ἔτι δὲ καὶ παρὰ τῷ Δεφαράνῳ - στιχ. 231 : καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀπῶχει νοῦν καὶ βλέπει καὶ γνωρίση. Ὁ Κρ. προτείνει τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ βλέπει διὰ τοῦ βλέψη. Προτιμῶμεν τὴν ἀρχικὴν γραφὴν βλέπει, ἣτις ἀντιστοιχεῖ ἐνταῦθα πρὸς τὸ οὐσιαστικὸν γνῶσι τῶν «Λόγων διδακτικῶν» τοῦ Δεφαράνα· ἀντικατεστήσαμεν δὲ τὸν πρὸ τοῦ ρήματος γνωρίση σύνδεσμον καὶ διὰ τοῦ νά, ὥστε τὸ νόημα νὰ καταστῇ σαφέστερον καὶ πλησιέστερον πρὸς τὸν Δεφαράναν (πβ. στιχ. 267 : καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁποῦ ἔχει νοῦν καὶ γνῶσι νὰ γνωρίση) - στιχ. 271 : Διτηρήσαμεν τὴν γραφὴν κάλλιο ἀντὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Κρ. προτεινομένης καλλιᾶ, διότι ἡ πρώτη εἶναι συνήθης παρὰ τῷ Φαλιέρῳ, ἀπαντᾷ δὲ καὶ παρὰ τῷ Δεφαράνῳ (πβ. στιχ. 307: ὅτι κάλλιον νὰ σ' ἀγαπᾷ παρὰ νὰ σὲ φοβᾶται) - στιχ. 278 : Διτηρήσαμεν τὴν γραφὴν ντως ἀντὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Κρ. προτεινομένης τως δι' ὅσους λόγους ἐξεθέσαμεν ἤδη ἀνωτέρω, πβ. στιχ. 222 - στιχ. 286: Διτηρήσαμεν τὴν γραφὴν παισίμον ᾿ς αὐτοὺς ἀντὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Κρ. προτεινομένης παισίμο εἰς αὐτούς, ἀκολουθοῦντες τὴν γραφὴν τοῦ Δεφαράνα (πβ. στιχ. 322) - στιχ. 310 : πῆγαινε τὲς ὀλημεριές, κυνήγα ἀπατός σου. Ὁ Κρ. προτείνει τὴν γραφὴν ἄλλημεριές (ἐκ τῆς παραθέσεως: ἄλλη μεριά). Ἀλλὰ τὸ νόημα ἐνταῦθα οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει πρὸς τὴν μεριάν (ἄλλο μέρος, ἄλλος τόπος), εἶναι δὲ πρόδηλον ὅτι ἡ λ. πρέπει νὰ συσχετισθῇ μᾶλλον πρὸς τὴν ἡμέραν μὲ τὴν σημασίαν τῆς ἑορτῆς. Οὕτω καὶ ἀνωτέρω, στιχ. 282 : ὅτι οἱ γιορτές καὶ ὀλημεριές δὲν εἶναι ὅλες ἴσα. Ὁ Δεφαράνας εἰς τοὺς παραλλήλους στίχους γράφει : στιχ. 318 : διατὶ εἶν' ἡμέρες καὶ [οἱ] ἑορτές, δὲν εἶναι ὅλες ἴσα καὶ στιχ. 346 : τὲς ἄλλες μέρες πῆγαινε, κυνήγα ἀπατός σου.

Ἐκ τῶν διορθώσεων τοῦ Κρ. ἐδέχθημεν καὶ υἱοθετήσαμεν ἐν τῇ παρουσίᾳ ἐκδόσει τὰς ἐξῆς : στιχ. 31 ἤλθεν ἀντὶ ἤλθε - στιχ. 45 : σωτηριᾶς ἀντὶ σωτηρίας - στιχ. 54 τοῦ ἀντὶ τὴν - στιχ. 61 : διὰ τοῦτο ἀντὶ διὰ ταῦτος - στιχ. 146 : ἀνδρείαν ἀντὶ ἀνδρείαν - στιχ. 233 : θωρῶντα ἀντὶ θωρῶν τα - στιχ. 325 : νά ᾿ν ἀντὶ νᾶ - στιχ. 333 : ἀπέσω ἀντὶ ἀπόσω - στιχ. 337 - 338 : ὦρα - ψώρα, ἀντὶ ὦραν - ψώραν - στιχ. 346 : ᾶ στέκη, ἀντὶ ᾶς στέκη - στιχ. 352 : ἀπ' ἀπέσω, ἀντὶ ἀποπέσω - στιχ. 363 : [κ]αὶ γνώρισε, ἀντὶ ἐγνώρισε - στιχ. 373 : ᾶσι ἀντὶ ᾶσε.

* * *

Ἐπειδὴ οἱ «Λόγοι διδακτικοὶ» τοῦ Φαλιέρου ἀποτελοῦν ἀπλὴν ἐπανάληψιν τοῦ ὁμωνύμου στιχουργήματος τοῦ Δεφαράνα, κρίνομεν περιττὸν νὰ ἐπιμεινωμεν ἐπὶ λεπτομερειακῶν παρατηρήσεων, μετὰ τὴν ἐκδοσιν τῆς τελευταίας ὑπὸ τῆς Καραϊσκάκη μελέτης. Περιοριζόμεθα ἐπομένως εἰς ὀλίγα σημεῖα, ἀναφερόμενα κυρίως εἰς τὰς μεταξὺ τῶν δύο ποιημάτων διαφοράς.

6.—μὲ τὰ ᾿δια μου, δηλ. μὲ τὰ ἴδια μου, μὲ τὰ δικά μου.

9-10.—Ἀνάλογον πρὸς τοὺς στίχους τούτους εἶναι τὸ ἐξῆς δίστιχον τοῦ στιχουργήματος «Περὶ γέροντος νὰ μὴ πάρῃ κορίτσι» (στ. 5-6) : ὅτι ἔσοις τὰ μέλλοντα τοῦ κόσμου τὰ δὲν πράξῃ—οὐδὲν ἤξεύρω νὰ τὸ ᾿πῆ, οὐδ' ἄλλην νὰ διατάξῃ.

13-14.—πιστεύσης-ὀκνεύσης. Ὁ Δεφαράνας γράφει: πιστέψης-ὀκνεύσης, ἀλλὰ παρὰ τῷ Φαλιέρῳ παρατηρεῖται ἡ τάσις τῆς διατηρήσεως τοῦ τύπου -ευσ. Πβ. ἐπίσης τοὺς στιχ. 196-197 κλ., ἐπίσης τὸ «Ἐρωτικὸν ἐνύπνιον» στιχ. 98 καὶ 100. Δὲν ἀποκλείεται ὅμως τὸ φαινόμενον τοῦτο νὰ ὀφείλεται οὐχὶ εἰς τὸν συγγραφέα, ἀλλ' εἰς τοὺς ἀντιγραφεῖς.

18.—παντῶν, ἀντὶ πάντων, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ πασῶν.

20.—ὀρθόδοξον βουλήν. Τὸ στιχούργημα τοῦ Δεφαράνα γράφει: καὶ ἀπὸ τὴν καλὴν βουλήν. Ὁ Φαλιέρος ἀντικατέστησε διὰ τοῦ ὀρθόδοξον βουλήν, νομίζομεν δὲ ὅτι ἡ διόρθωσις αὕτη δὲν εἶναι τυχαία, ἀλλ' ὀφείλεται εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ στιχουργοῦ νὰ τονίσῃ τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπακοῆς εἰς τοὺς κανόνας, εἰς τὴν «βουλήν» τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. Ἐξ αὐτοῦ συμπεραίνομεν ὅτι παρὰ τὰ λεχθέντα περὶ ξενικῆς δῆθεν καταγωγῆς του, εἶναι βέβαιον ὅτι οὗτος ἀνήκεν εἰς οἰκογένειαν τελείως ἐξελληνισθεῖσαν καὶ ὅτι εἶχεν ἀσπασθῆ τὴν ὀρθοδοξίαν.

39-40.—Ἡ ὁμοιοκαταληξία τοῦ διστίχου τοῦτου ἔρθη - γέρθη ἐπαναλαμβάνεται πολλάκις παρὰ τῷ Φαλιέρῳ. Πβ. κατωτέρω στιχ. 295-296, 374-375, 535-536.

45.—ταῦτα κατὰ τῆς σωτηρίας· ταῦτα ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν σωτηρίαν, διὰ τὴν σωτηρίαν. Ὁ Δεφαράνας γράφει: ταῦτα κατασωτήρια· ὁ Κρ. προτείνει τὴν διόρθωσιν: ταῦτα κράτα σωτήρια.

49.—Ὁ στίχος ἐπαναλαμβάνεται σχεδὸν αὐτολεξεῖ κατωτέρω ἐν τῷ στίχῳ 54.

50.—τὴν ἅγια Αἰκατερίνη. Τὸ στιχούργημα τοῦ Δεφαράνα γράφει: τὴν ἅγια τὴν Μαρίνη. Ὁ στίχος δύναται νὰ ἀποδοθῆ εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἀγίας, αἵτινες διὰ τὴν βαθεῖαν αὐτῶν χριστιανικὴν πίστιν, εὔρον μαρτυρικὸν θάνατον, ἡ ἅγια Αἰκατερίνη μάλιστα «μεθ' ὑγιουῦς πάνυ καὶ ἀταράχου τῆς καταστάσεως».

55β.—διότι ἡ ἀγάπη τὴν καρδίαν εἰς πᾶσαν καλὸν τὴν ἄπει(ν). Ὁ στίχος εἶναι παρέμβλητος, ὡς συνάγεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι εὐρίσκεται ἐκτὸς διστίχου καὶ ὅτι δὲν ἀπαντᾷ ἐν τοῖς «Λόγοις διδακτικοῖς» τοῦ Δεφαράνα.

60.—Τὸ χειρόγραφον γράφει: πορεύεται ἐκ τοῦ Πατρὸς διὰ Υἱοῦ τοῦ Ἁγίου Πνευμάτου ὁ στυλος. Εἶναι πρόδηλον ὅτι αἱ λέξεις «διὰ Υἱοῦ» προσετέθησαν βραδύτερον ὑπὸ τινος γραφέως. Τὸ μέτρον ἀπαιτεῖ τὴν ἀπαλοιφήν αὐτῶν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ στίχου, ὡς ἔχει καὶ παρὰ τῷ Δεφαράνα.

62.—εἰρήνη πάντα, ἀντὶ εἰρήνη πᾶσι, ὡς ὀρθῶς ἔχει παρὰ τῷ Δεφαράνα.

67.—Ἀπὸ τοῦ στίχου τούτου μέχρι τοῦ στίχου 158 ὁ Φαλιέρος ἀνακόπτων τὴν ἀφήγησιν ἐκ τοῦ Δεφαράνα, παρεμβάλλει τὸ γνωστὸν ἐπεισόδιον τοῦ Ροβοάμ καὶ τινὰς νοθεσίας ἐκ τοῦ Σπανέα. Ὡς πρότυπον φαίνεται ὅτι ἐχρησίμευσεν εἰς αὐτὸν ἡ παραλλαγή τοῦ Σπανέα, σφζομένη ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι τῆς Βιβλιοθήκης Vallicelliana τῆς Ρώμης, στενοτάτη δὲ συγγένεια παρατηρεῖται πρὸς τοὺς παραλλήλους στίχους 410-502 τῆς ἐκδόσεως Wagner.

97-98.—Τὸ χειρόγραφον γράφει: καὶ τῶν γερόντων τῶν φρονίμων τὴν βουλήν ἄχρηστον οὐδὲν τὴν ἐσχολήθη. Ἀποκατεστήσαμεν τὸ κείμενον ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Σπανέα (ἐκδ. Wagner, στιχ. 438 - 439). Τὸ ρῆμα ἀσχολοῦμαι ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἔχω περὶ πολλοῦ, λαμβάνω ὑπ' ὄψιν, ἐνδιαφέρομαι πβ. καὶ κατωτέρω στιχ. 121: τοὺς δὲ συστρατιώτας σου τίμα καὶ ἀσχολοῦ τους.

99.—τῶν τριῶν, ἀντὶ τριῶν, κατ' ἀπαίτησιν τοῦ μέτρου.

106.—Συνεπληρώσαμεν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ χειρογράφου τοῦ Σπανέα τῆς Βιβλιοθήκης Vallicelliana.

160.—Ὁ Φαλιέρος, ἀναλαμβάνων τὴν ἀφήγησιν ἐκ τοῦ Δεφαράνα, ἐπαναλαμβάνει τὸν στίχον 67 πρὸς σύνδεσιν μὲ τὰ ἀνωτέρω παραλείπει τοὺς στίχους 67-68 καὶ ἀναφέρει τοὺς στιχ. 69-70 παραλείπει πάλιν τοὺς στιχ. 71 - 175,

έν οἷς ὁ Δεφαράνας ἀποτρέπει τὸν υἱὸν τοῦ ἀπὸ τῆς «νύκτας τὰ γυρίσματα», ἀπὸ τὰ «ζάρια» καὶ τὰ «χαρτιά» καὶ ἀπὸ «τές πολιτικές», συμβουλεύει δὲ τὴν ἐλεημοσύνην, τὴν προσευχὴν καὶ τὸ σέβας πρὸς τοὺς γονεῖς. Ἀναφέρει κατόπιν ὁ Φαλιέρος τοὺς στίχους 175-180 τοῦ Δεφαράνα καὶ παραλείπει πάλιν τοὺς στίχους 181-204, έν οἷς ὁ Δεφαράνας παρέχει νουθεσίας περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν φίλων.

189.—*Δι' αὐτὸ τοὺς λέσιν ἀνθρώπους, διατὶ ἄνω τροπίζουν.* Ἀνάλογοι ὁρισμοὶ ἀπαντῶσι συχνάκις εἰς τὰ κείμενα τῆς ἐποχῆς. Πβ. Γύπαρις Δ, 105: *τὴν παῖδα δίδουν τὰ παιδιὰ· γιαντιος παιδιὰ τὰ λέσι* - Θανατικὸν τῆς Ρόδου 385: *δι' αὐτὸ καὶ λέγεται χηρειαῖς, διατὶ ἡ χαρὰ τῆς φεύγει.*

190.—Ἴσως θὰ ἔπρεπε νὰ γραφῆ *ὀρπίζουν* (= ἔρπουν) ἀντὶ ὀρπίζουν (= ἐλπίζουν), διότι ἡ γραφὴ αὕτη καλύτερον ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ νόημα, νομίζομεν δὲ ὅτι καὶ έν τοῖς «Λόγοις διδασκτικοῖς» τοῦ Δεφαράνα θὰ ἔπρεπε νὰ εἰσαχθῆ ἡ διόρθωσις αὕτη, ἀποφευγομένης τῆς εἰς δύο συνεχεῖς στίχους ἐπαναλήψεως τοῦ αὐτοῦ ρήματος ἐλπίζουν.

215.—*τὸ σπίτι τοῦ Ταδίνο.* Ὁ Δεφαράνας γράφει: *καὶ ἀπὸ τοῦ φοβεροῦ ρηγὸς τὸ σπίτι τοῦ ἐκεῖνο*, ένῶ ὁ Φαλιέρος ἀντικατέστησε τὸ *ἐκεῖνον* διὰ τοῦ *Ταδίνο*, ἄγνωστον ποῦ ἀπαντήσας τὸ ὄνομα τοῦτο, ἐκτὸς ἐὰν πρόκειται περὶ ἐσφαλμένης τινὸς γραφῆς τοῦ γραφέως.

242.—Ἐνταῦθα, ὡς καὶ εἰς τοὺς στίχους 246, 254-255, 292 κλ. συνεπληρώσαμεν ἐπὶ τῆ βάσει τοῦ Δεφαράνα.

325.—Ὁ Φαλιέρος παραλείπει ένταῦθα τοὺς στίχους 360-485 τοῦ Δεφαράνα, έν οἷς ὁ ποιητῆς ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐρωτικῆς ζηλοτυπίας, περὶ τῆς ἰσχύος τοῦ ἔρωτος, περὶ τῆς ἀσταθείας τῶν γυναικῶν καὶ περὶ τῶν ἀρετῶν τοῦ συζύγου.

341.—*Μάρκο.* Ὁ Φαλιέρος ἠλλοίωσεν ένταῦθα τὸ κείμενον τοῦ Δεφαράνα ὅστις γράφει: *διὰ ταῦτα ὁ Μαρκεζης ἔλεγε* ἀπίθανος φαίνεται ἡ ὑπόθεσις τοῦ Schmitt ὅτι ὁ Φαλιέρος ἀπευθύνεται πρὸς τινα ὀνόματι Μάρκον πβ. καὶ εἰσαγωγὴν.

349.—*νὰ πάρωμεν ἀέρα*, ένταῦθα ὁ ἀέρας μὲ τὴν σημασίαν τοῦ ἀνάπαυσις. Πβ. καὶ «Ἐρωτικὸν Ἐνύπνιον», στιχ. 7, «Ἱστορία καὶ ὄνειρον», στιχ. 370.

385-386.—Ἡ ὁμοιοκαταληξία *φέρουν-βάνουν* τοῦ χειρογράφου χωλαίνει υἱοθετήσαμεν τὴν γραφὴν τοῦ Δεφαράνα, δι' ἧς ἡ ὁμοιοκαταληξία ἀποκαθίσταται πλήρως

410.—Ὁ Φαλιέρος παραλείπει ένταῦθα τοὺς στίχους 571-572 τοῦ Δεφαράνα, έν οἷς ὁ στιχουργὸς οὗτος καταφέρεται καὶ πάλιν κατὰ τῶν γυναικῶν, ἀναφέρων ἐκ τῆς Ἱστορίας παραδείγματα ἀσταθείας καὶ κακίας αὐτῶν. Τέλος ὁ Φαλιέρος ἐπαναλαμβάνει ἐκ τοῦ Δεφαράνα τοὺς στίχους 773-780 καὶ παραλείπει τοὺς τελευταίους στίχους 781-788, ένθα ὁ Δεφαράνας ὁμιλεῖ περὶ τοῦ προτύπου του, προσθέτει δὲ τὸ δίστιχον 419-420 ὡς κατακλείδα τοῦ ὅλου στιχουργήματος,

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Θ. ΖΩΡΑΣ